

Den næste sag på dagsordenen var:

Forespørgsel til ministeren for kulturelle anliggender af Thisted Knudsen:

„Under henvisning til § 5 i lov om radiospredning anmodes ministeren om at redegøre for sin stilling til TV-avisens organisationsform og økonomi, samt om der er tilvejebragt et tilstrækkelig effektivt og rationelt samarbejde mellem radio og fjernsyn.“

Forespørgeren (Thisted Knudsen): Jeg har trods alt den fordel, at jeg under denne forhandling om forespørgslen kan benytte jegformen. Det er jo egentlig en sjældenhed i dette ting, og jeg tror ikke, at nogen af mine ærede kolleger har ondt af mig af denne grund.

Jeg ophører mig selvfølgelig ikke til repræsentant for landets mange fjernsyns-seere. Jeg taler i denne sag udelukkende som medlem af dette høje ting og ud fra den bestemte opfattelse, som jeg har dannet mig om det danske fjernsyns øjeblikkelige stilling og de mange problemer, som man ikke kommer uden om er knyttet hertil. Og jeg tilsigter selvfølgelig heller ikke at gøre et forsøg på at opfordre den højtærede minister for kulturelle anliggender til at blande sig i det danske fjernsyns interne anliggender i strid med fjernsynsloven. Alle ærede medlemmer ved, at sådanne som vi i 1959 opbyggede loven om radiospredning, blev dette høje ting egentlig den centrale myndighed, egentlig den centrale myndighed. Folketinget sammen med ministeren påtog sig suverænt at vælge rådiørådets medlemmer. Det blev overladt til folketingets finansudvalg suverænt at godkende eller forkaste forslag om licensforhøjelser.

Dertil kom, at man indsatte en bestemmelse i lovens § 5 — jeg havde mange betænkkeligheder, dengang man gjorde det i 1959 — om, at den eneste, radiørådet var ansvarlig over for, var den højtærede minister for kulturelle anliggender. Man har, sådan som folketinget udformede loven, et radiøråd, valgt suverænt af folketinget, ansvarligt over for en parlamentarisk minister. Men over for hvem er denne minister egentlig ansvarlig? Han kan ikke være det over for andre end det høje ting. Med andre ord:

dengang lukkede man ikke døren for folketinget, tværtimod lagde man det hele over på den højtærede minister og folketinget. Sådan er situationen.

Dengang vi opbyggede denne lov, var der her i landet måske små 200.000 seere, i dag, højtærede minister, måske 1,2 millioner. Landet nærmer sig sin fjernsynsdækning. Problemerne er nu anderledes, helt, helt anderledes, end de var dengang, og jeg føler mig helt overbevist om, at hvert eneste æret medlem forstår den ændrede situation og ved, hvad et fjernsynsapparat i dag betyder i hundredtusindvis af danske hjem.

Den såkaldte TV-avis, nyhedsavis, der fik en mægtig forreklame, fik hos mange seere efter min bestemte opfattelse bægeret til at flyde over. Seerne blev påtvunget en form for nyhedsudsendelse, som de efter min opfattelse ikke havde haft bud efter, som de ikke ønskede, og som var imod skærmens natur og egentlige formål. Denne udsendelse måtte være en misforståelse, det måtte være et ukendskab til de mange, mange seere, der her gjorde sig gældende. Lad mig, højtærede minister, citere Søren Kierkegaard. Jeg er ganske vist ikke professor, jeg bliver det heller aldrig, det kan jeg forvisse tinget om; men han siger: det skal siges, og så lad det være sagt.

Så lad det være sagt, at al den kritik, der fremkom, blev afvist med en vis arrogance. Ude i befolkningen, i alle landsdele, i alle befolkningskredse, voksede den opfattelse frem helt bombesikkert: her står vi over for en institution med „vi alene vide“-folk, og Gud nåde og trøste dem, der forsøger at tale Roma imod! Det var situationen. Dette er efter min opfattelse for fjernsynet en uholdbar situation, og det er også en situation, som dette ting efter min opfattelse på længere sigt ikke kan være tjent med, ganske simpelt ikke være tjent med. Der må være langt, langt bedre kontakt mellem seere og ledelse, og man må lære at forstå hinanden. Kun dette er vejen til et dansk fjernsyn, passende til det danske gemyt.

Så kan man spørge: hvad vil du egentlig her? Er der ikke andre steder, man kan tale frit ud om tingene? Jeg har haft lige så mange betænkkeligheder som mange ærede medlemmer, men til hvem skulle jeg

[Thisted Knudsen.]

egentlig gå? Jeg mente, at tiden var kommet til at få fuld klarhed over en lang række problemer, knyttet til den akutte situation for dansk fjernsyn. Hvem andre skulle jeg forespørge end den højtærede minister, efter loven ansvarlig over for det høje ting? Hvor kunne jeg hente de oplysninger, der var nødvendige for den rigtige bedømmelse? Ikke hos andre end den højtærede minister, som dette ting har gjort ansvarlig over for os for noget, der betyder meget for tusinder af danske hjem.

Dette er baggrunden for mit spørgsmål. Jeg ved — og det ved den højtærede minister også, det ved den højtærede statsminister også, det ved den højtærede formand også — at det svar, som ministeren giver mig, afventes med stor spænding over det ganske land.

Ministeren for kulturelle anliggender (Sølvhøj): I henhold til radiospredningslovens § 5, som det ærede medlem også her nævnte, har radiorådet ledelsen af den selvstændige offentlige institution Danmarks radio, ligesom rådet fastsætter de almindelige principper, der skal gælde for radioens virksomhed, og er ansvarlig for, at udsendelserne er, som der står i loven, af alsidig kulturel og oplysende art.

Efter en undersøgelse i et embedsmandsudvalg vedtog radiorådet enstemmigt på sit møde den 8. december 1964 at oprette TV-avisen. En egentlig TV-nyhedstjeneste skulle etableres nu fra efteråret 1965 med to daglige TV-nyhedsudsendelser. Ved oprettelsen af denne avis tilsigtede man at give seerne den nyhedsorientering, som man fandt tiltrængt, og som andre landes TV for længst har gennemført. Vedtagelsen skete i erkendelse af, at TV med over 1 mill. modtagere — det er rigtigt, synes jeg, at det ærede medlem gør opmærksom på, hvor mange der er — og med en meget stor seerskare hver aften som en helt naturlig forpligtelse måtte påtage sig at give en information om døgnet væsentligste begivenheder, en forpligtelse, som det daværende TV-aktuelt efter radiorådets mening ikke kunne klare på grund af for få medarbejdere og på grund af for beskedne tekniske hjælpemidler.

Man søgte at skabe en rationel opbygning

med et minimum af medarbejdere. Dette forudsatte en opdeling af TV-nyhedstjenestens medarbejderstab i et redaktionssekretariat og en reportergruppe. Redaktionssekretariatet består af 5 mand og reportergruppen normalt af 6. Denne reporterstab skal forsøge at behandle dagens mange emner tilstrækkelig grundigt og få en fjernsynsmæssigt tilfredsstillende form ud af det.

For hele TV-nyhedstjenesten gælder det imidlertid, at de enkelte dages vagter er længere end normal arbejdstid. De ligger oppe på 12 timer daglig, og det har derfor været nødvendigt for at sikre medarbejderne en rimelig arbejdstid at råde over flere end de 11-12, som er nødvendige for at klare den enkelte dag. På denne baggrund kunne det fastlægges meget nøje, at det absolutte minimumskrav til nyansættelser ved TV-nyhedstjenestens indførelse ville være 16 journalistiske medarbejdere. Det må i den forbindelse påpeges, at TV-avisens medarbejderstab også deltager i produktionen af mange andre udsendelser. Der er i alt i fjernsynets aktualitetsafdeling 31 programmedarbejdere, og disse 31 programmedarbejdere tilrettelægger en lang række udsendelser, kendt af alle, tror jeg, i det høje ting og kendt af alle Danmarks seere: sådan noget som Landbrugsmagasinet, Duel — som det ærede medlem kender — I krydsild, dokumentarfilm, reportageudsendelser og en lang række enkeltudsendelser. Disse 31 medarbejdere dækker i alt ca. 30 pct. af fjernsynets totale sendetid.

Da man har bedt mig sige noget om organisationsform og om økonomi, vil jeg til sammenligning gerne ganske kort sige noget om forholdene i England, Sverige og Vesttyskland.

Ved den tilsvarende svenske nyhedstjeneste er der ansat 35 journalister foruden 10 korrespondenter i udlandet. Ved den vesttyske disponeres der på program I over 55 journalister og på program II over 54 journalister plus 10 korrespondenter i udlandet; og ved den engelske er der i alt 230 journalistiske medarbejdere.

Nu vil man naturligvis — og ikke helt uden grund — sige til mig: man kan ikke uden videre sammenligne. Jeg vil sige, det eneste, man kan sammenligne med, når man skal vurdere, er jo i hvert fald TV. Man må sammenligne med organisationer, som min-

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

der om den, vi har herhjemme. Man må være klar over, at de skal dække et større geografisk område, men det er i og for sig underordnet; det afgørende er, at de skal have nyheder på samme måde, de skal fylde tid på samme måde, og de skal sikre den samme kvalitet, som man forsøger at holde herhjemme. Derfor synes jeg, det er rigtigt at nævne disse tal, og det skal i den forbindelse nævnes, at de pågældende medarbejdere udelukkende er til rådighed for TV-nyhedstjenesten i de respektive lande. Det kan ud fra dette — mener jeg — konstateres, at Danmarks radios nyhedstjeneste arbejder med færre medarbejdere end tilsvarende nyhedstjenester ved udenlandske TV-institutioner.

Om TV-avisens økonomi skal jeg give følgende oplysninger. De eksisterende TV-studier var ikke umiddelbart anvendelige for en så speciel produktion som en fjernsynsavis. En række ombygninger og nyinstallationer var derfor nødvendige. Anlægsudgifter, inklusive anskaffelse af en særlig filmsvogn, udgjorde ca. 1,6 mill. kr. Vigtigere tør dog nok siges at være driftsudgifterne. De samlede årlige driftsudgifter ved etableringen af TV-avisen samt ved den udvidelse af radioavisens virksomhed, som følger af oprettelsen af en central informationstjeneste til brug for både radioavis, TV-avis og husets øvrige afdelinger, androg med de i december 1964 gældende lønninger og priser knap nok 2 mill. kr. — 1.976.000 kr. — fordelt med godt 1,5 mill. kr. til aflønning af personale og knap en halv mill. kr. til øgede årlige driftsudgifter på grund af forhøjede afgifter til Ritzaus Bureau og afgifter til andre tekniske hjælpemidler. Det var i 1964-tallene. På grund af lønbevægelserne er disse tal vokset, sådan at der i øjeblikket opereres med et driftsbudget på 2,3 mill. kr.

Hvad angår det spørgsmål — som jeg godt forstår er blevet rejst — om der er tilvejebragt et tilstrækkelig effektivt og rationelt samarbejde mellem radio og fjernsyn på dette område, skal jeg som udgangspunkt nævne, at opbygningen af nyhedstjenesten i Danmarks radio er baseret på, at radioavisen, vores gode, gamle radioavis, fungerer som en fælles nyhedsformidler for hele radiohuset. Radioavisens årelange

erfaringer på nyhedsformidlingens område stilles således til rådighed under opbygningen af fjernsynets egen nyhedstjeneste. Vilkårene i forbindelse med selve behandlingen af stoffet er derimod, når det drejer sig om fjernsynet, væsensforskellige fra de vilkår, hvorunder radioavisens nyhedsformidling foregår.

Jeg skal ikke sige meget om radioavisens nyhedsformidling; den er så kendt for os alle. Dér oplæses nyhederne jo af radioavisens medarbejdere, og det er en form og en procedure, som alle kender, og som jeg tror nyder almindelig sympati og har vakt tilfredshed.

I fjernsynet er forholdene anderledes. Telegramstoffet er her kun en enkelt af de mange nyhedskilder, som udnyttes. Andet stof kommer fra nyheds- og filmsbureauerne, fra telefotobureauer, fra eurovisionsnet, fra nordvisionslandene, fra korrespondenter og provinsredaktioner. En stor del af dette stof knytter sig direkte til telegramstoffet, danner en illustration hertil eller indeholder en uddybning heraf, og det må så i den færdigredigerede udsendelse smeltes sammen med det egentlige telegramstof til et samlet indslag.

Som fælles overbygning og koordinationsled fastholdt radiatorådet ønsket om en informationstjeneste lokaliseret på radioavisen med det formål at forsyne såvel radioavis som fjernsynsavis med generelle informationer om forudsigelige begivenheder samtidig med, at denne tjeneste skulle fungere som et almindeligt koordinerende organ.

Allerede efter de første uger — TV-avisen har jo virket kort — har man i Danmarks radio fået bekræftet opfattelsen af, at denne opbygning er den mest hensigtsmæssige, og at yderligere koordinering mellem radio og TV næppe er praktisk mulig. Jeg forstår helt radiatorådets synspunkter, hvorefter fjernsynsavis og radioavis bør være to selvstændige udsendelsesformer, som hver for sig og i overensstemmelse med sine særlige muligheder giver en fyldestgørende nyhedsorientering. Man har visse erfaringer andetsteds at bygge på. I Sverige har man som bekendt det samme, og man har lavet undersøgelser for at belyse, hvordan interessen er for en sådan TV-nyhedsudsendelse, når man har den egentlige radioavis; det

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

viser sig, at i 1963 var der 35 pct. af seerne i Sverige, der så den svenske TV-avis uden i forvejen at have lyttet til radioavisen. I 1965 var dette procenttal vokset til 40, og jeg tror i og for sig, at det er symptomatisk for udviklingen. Man vænner sig jo så til at betjene sig med det ene af de to medier, i hvert fald er der mange, der gør det, og derfor er det nødvendigt for dette medium at have sin egen nyhedstjeneste.

Hvert land stiller vel sine særlige krav til en TV-avis, og dens tilblivelse er som nævnt vidt forskellig fra radioavisens og også fra dagbladenes. Der kræves en vis tilpasningsperiode, inden en sådan ny udsendelse får den helt rigtige udformning. Det ærede medlem vil sikkert også have observeret, at den har skiftet lidt undervejs i formen. Man eksperimenterer, man prøver på at finde frem til det, der er bedst, alt er under udviklingslov. En saglig kritik i denne periode er naturlig og nyttig, og jeg er helt sikker på, at der i Danmarks radio vil være stor lydhørhed over for den kritik, som kommer frem i denne tid.

Danmarks radio er altså en selvstændig offentlig institution. Jeg er ikke enig med det ærede medlem, når det ærede medlem var inde på, at der var en „vi alene videmoralitet her; det var jo heller ikke godt, hvis der var det. Den almindelige ledelse er henlagt til et radiatoråd, af hvis 18 medlemmer folketinget udpeger de 10 som repræsentanter for lytterne og fjernseerne. Det står udtrykkeligt i loven, at disse 10, altså flertallet af radiatorådet, er at betragte som repræsentanter for lytterne og fjernseerne. Desuden er der, som man ved, i radiatorådet repræsentanter for de i finansudvalget siddende partier. Disse partier har hver et medlem, og endelig er der tale om to ministerudpegede medlemmer plus en teknisk ekspert. Der er således tale om en styreform, som sikrer lytternes og seernes muligheder for indflydelse på tilrettelæggelsen af radioens virksomhed.

Jeg er enig med det ærede medlem hr. Thisted Knudsen i, at det kan godt være, at denne organisationsform ikke er helt tilstrækkelig for en kontakt. Det har radiatorådet i mange år været opmærksom på, og derfor har man forskellige kontaktmøder med lytterne. Man har to store årlige møder

ude omkring i landet; i reglen dækker de et område, der svarer til et amt eller noget i den retning. Der mødes interesserede kredse, dér mødes repræsentanter for lytter- og seerorganisationerne med radioens øverste ledelse og diskuterer de ting, som forbrugerne kan have at fremføre. Man har desuden et stort årligt møde af tilsvarende karakter, hvor oplysningslivets folk, både lytternes og seernes repræsentanter, også kommer til en drøftelse, og man har, så vidt jeg ved i ganske nær fremtid, f. eks. et tilsvarende møde for det storkøbenhavn-ske område. Jeg mener, at man virkelig herigennem bestræber sig for at få en fornuftig kontakt. Lytterne og seerne er organiseret i Danske Lytteres og Seeres Fællesforbund, og jeg er helt sikker på, at hvis dette fællesforbund ønsker at diskutere kontaktformerne, ønsker ændringer eller måske ønsker udvidelser, vil de finde forståelse i radiatorådet for en forhandling herom.

Det var beskrivelsen af organisation og af økonomi, her naturligvis ganske kort fremstillet. Jeg er egentlig glad for, at det ærede medlem befriede mig for at dvæle så længe ved min stilling til disse ting. Om min mening, som det ærede medlem ikke har spurgt om, kan jeg dog ikke lade være med at sige, at jeg synes, der gøres et dygtigt og et vågent arbejde i denne nyhedstjeneste. Jeg har haft lejlighed til fra min tid som embedsmand på grund af et tidligere ansættelsesforhold i denne institution at se TV-avisen i andre lande. Det er et område, som må interessere meget, fordi borgerne skal holdes orienteret om, hvad der sker herhjemme og ude omkring, og jeg synes ved en sådan overfladisk sammenligning — for det må det jo blive med den korte virketid, TV-avisen har haft — at jeg med sindsro kan betegne det som et dygtigt og vågent arbejde, der gøres dér; men min mening kan næppe interessere så forfærdelig meget i denne forbindelse, det er heller ikke den, det ærede medlem har spurgt om.

Det, det ærede medlem spurgte om, var min stilling, og det er noget helt andet, og dér kan jeg helt bekræfte det, det ærede medlem sagde, og som jeg er glad over kom så klart frem, for min stilling skal ingen være i tvivl om: det er den, at så

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

længe radiatorådet holder sig inden for radio-lovens rammer, så længe radiatorådet respekterer de godkendte budgetter, kan det ikke være regeringen, kan det ikke være den tilfældigt siddende minister, der skal udstede befalinger eller komme med henstillinger, så må radiatorådet selv bestemme, hvordan de vil have disse udsendelser ordnet. Det er reguleret ved en forretningsorden, der fastsætter, hvor meget der bestemmes af de daglige ledere, og hvor meget radiatorådet griber ind i. En ny forretningsorden har oven i købet befriet radiatorådet for at skulle gribe for meget ind i detaljer, men ministeren kommer disse sager naturligvis ikke ved, og det glæder mig, at det ærede medlem og jeg aldeles er enige herom.

Princippet om radiatorådets og Danmarks radios selvstændighed har været hævet fra radioens oprettelse i 1925 og indtil denne dag, og det er blevet respekteret af de skiftende ministre. Dette gælder i særlig grad for hele programvirksomheden, og radiatorådet har derfor det fulde ansvar for udsendelserne. Dette ansvar må ikke forflygtiges, og dette ansvar må ikke overflyttes til andre myndigheder.

De af radiatorådet truffne dispositioner i forbindelse med oprettelsen af TV-avisen er sket inden for de af loven givne rammer, og de truffne dispositioner kan derfor ikke give mig anledning til kritik.

Forespørgeren (Thisted Knudsen): Jeg er jo ikke i den situation, at jeg skal takke den højtærede minister for kulturelle anliggender på radiatorådets vegne. Jeg kan indskrænke mig til at takke ham på egne vegne.

Vi er selvfølgelig ikke uenige om flere af de principielle betragtninger, som den højtærede minister fremsatte, men det, der egentlig her skinnede så tydeligt igennem ministerens redegørelse, var jo det rent teoretiske. Ministeren kan sige: det rent konkrete eller praktiske, det vil jeg ikke drøfte, for det har jeg ingen mulighed for; radiatorådet er suverænt, og så længe det holder spillets regler over for mig, har jeg ingen mulighed for at gribe ind. Nu vel, det er selvfølgelig rigtigt, sådan er det, men det kan ikke forhindre mig i som

medlem af dette ting, med den opbygning, som radiospredningsloven fik, hvor man gjorde ministeren ansvarlig over for folketinget, at rejse ethvert problem. Ethvert problem.

Og lad os nu tage TV-avisen. Jeg ved da godt, den er under opbygning, men hvis den starter som en fundamental misforståelse, er det så egentlig ikke rigtigt, at man hurtigt griber til kritikens våben? Jeg personlig mener det, og jeg ved også godt og ser også vel, at nu begynder man en drejning bort fra det, der i starten var forkert, over til det, der måske en dag bliver det helt rigtige.

Det, der efter mit skøn er det centrale ved selve TV-avisen, er for det første dette, at man vil gøre det til en nyhedsavis. Det er egentlig en umulig opgave at pålægge den. Jeg har sagt — og jeg tror også, det bliver ved sådan — at vi har en radioavis, der kl. 18³⁰ orienterer den danske befolkning om alle begivenheder. Derefter har vi Aktuelt, der også orienterer. Derfor kan man sige til de stakkels folk ved fjernsynsavisen: hvad har I egentlig tilbage?

Hvad er det, vi har oplevet gang på gang, som måtte irritere, når vi sad i vor lænestol, eller hvor vi nu sad, højtærede statsminister? Det var, at vi hørte præcis det samme som i radioavisen læst op af en journalist, hvis opgave ikke er at oplæse, for det har han ingen muligheder for. Vorherre har ikke givet ham de egenskaber. Han skal skrive avis. Og hvad gjorde så folk? De dødskedede sig, og så kom TV-avisen i modsætningsforhold til seerne. Det er kendsgerningen, det er det rent faktiske, som interesserer mig i denne forbindelse.

Dernæst kan man efter mit skøn ikke lade disse journalister oplæse „med navn under“. Jeg holder nu på — jeg tror, der er mange, der er enige med mig — at en vis anonymitet ikke er at foragte. En journalist sætter heldigvis ikke sit navn under en artikel, det skal han nok lade være med. Men det gør man altså i fjernsynet.

Her har man altså en skærm. Denne skærm er skabt til det levende billede. Radioen er skabt til det talte ord, avisen til det skrevne ord. Man benytter denne skærm til noget, der er imod dens natur.

[Thisted Knudsen.]

Hvorfor gør man det? Jeg har ikke noget imod, at man rejser til udlandet og kigger på, hvad der dér foregår, men jeg tror ikke, at man skal efterabe. Der er dansk sind, og der er dansk gemyt; og vi skal have et dansk fjernsyn, og vi har ingen grund til at efterabe. Og hvis endelig vi skal til at tale om fjernsyn i udlandet, ja, så har jeg fået i hundredvis af oplysninger om, hvordan andre landes TV-aviser er. Det er 3 minutter, det er en speaker af Guds nåde, levende billeder, således at ingen falder i søvn i lænestolen og skal gå til telefoncentralen.

Det er en overgangstid, hævdes det. Det er muligt, at man lærer det, men man kom på afveje, og derfor meldte jeg mig. Jeg ønsker ikke at være bagstrævet's mand, jeg ønsker den danske befolkning orienteret, men jeg tror, man gør sig skyldig i en fejltagelse, når man ved skærmen fortæller, at en vis del af befolkningen ikke læser aviser og er uvidende. Jeg mener, at den værste beskyldning, man kan udslynge mod os, er, at vi er uvidende, for det er vi nu ikke. Det er vi nu ikke. Vi ved meget mere måske end dem, der sidder og taler på skærmen.

Jeg ønsker en fjernsynsavis, men jeg ønsker den skabt efter det danske gemyt. Jeg ønsker den skabt som levende billeder. Det må godt være samtaler med mig og den højtærede statsminister; vi egner os begge til det (*Munterhed*). Det gør ikke spor, det gør ikke spor, for det er levende, det må bære ikke være dødt. Det må ikke være nogle døde billeder, og der må ikke være nogle, der kommer i den vanskelige situation, at de skal læse op, for det er jo ikke det, vi ønsker, det er jo ikke det, vi har haft bud efter.

Det tredje, jeg gerne vil sige, er, at denne fjernsynsavis lægger beslag på 35 minutter. Fortæl nu seerne ærligt, hvad disse 35 minutter koster. Det kan jo ikke nytte noget, som jeg hørte i fjernsynet forleden aften, at man siger, de koster 2 mill. kr. Det er det samme som at sige, at når jeg kører til Ringsted i bil, skal jeg kun betale benzinen, ikke sandt. Der er vel noget, der hedder generalomkostninger. Jeg tror, det drejer sig om langt, langt større tal, når man lægger beslag på 35 minutter på det bedste tidspunkt.

For hvordan er det i Danmark kl. 20?

Ja, da sidder forældrene med deres børn ved TV-skærmen, og så viser man dem noget, som de ikke har nogen som helst interesse af; man kan ikke tale med børnene om det, for de siger: drej dog om for kassen! Det kan dog ikke være fjernsynets opgave. Det kan det ikke være. Jeg vil derfor sige til den højtærede minister, selv om den højtærede minister ikke må sige noget officielt eller skrive breve med kongeligt stempel og „ministeriet for kulturelle anliggender“, så hvisk radiorådsformanden, Peder Nørgaard, i øret: skal vi ikke se, om vi kan finde et andet og bedre tidspunkt at udsende denne avis på? Det er muligt, der også her ligger noget.

For det fjerde. Jeg har modtaget noget, som har betaget mig, det må jeg have lov til at sige. Jeg vil ikke prale, men hvad tunghøre mennesker i disse dage har rettet af henvendelser til mig, det er overvældende. Jeg har endog fået blomster, det kan jeg sige, fra disse mennesker. Hvorfor? Fordi den fjernsynsavis, som vi havde, Aktuelt, gav dem nogle billeder, som gav dem noget. De kan ikke få noget ud at at sidde og kigge på en journalist, der læser op.

Lad mig sige som konklusion: jeg ønsker en TV-avis, jeg ønsker det primære, billederne; jeg ønsker stemmen — lad ham være en speaker — bagved. Lad os orientere om dagens begivenheder, lad os gøre det på det rigtige tidspunkt, lad os gøre det for alt i verden med talent og med hensyntagen til det danske folks gemyt. Vi er ikke tyskere, vi er ikke amerikanere, vi er ikke englændere, vi er bare danskere, og ved man ikke det i fjernsynshuset, så ved man det antagelig, når jeg har sagt det.

Den højtærede minister gav mig den indrømmelse, at kritik var et gode, og det er et gode. Jeg har forsøgt at kritisere, men jeg opdagede, at når jeg var pæn, så skete der intet, men da jeg råbte op imod „Kig ind“, ja, så skete der noget.

Tag nu f. eks. disse tyskere, der skulle optræde i fjernsynet. Når det var sådan, at store dele af den danske befolkning ikke ønskede dem, så har jeg sagt, det var en oplagt tåbelighed, at man ikke respekterede dette og sagde nej.

Eller tag denne ballet. Jeg skal ikke komme nærmere ind på det, men den bliver dyr. Jeg ved da, at det er kun få, der interesserer sig for ballet, men jeg under dem

[Thisted Knudsen.]

denne forestilling. Jeg kan bare ikke forstå, at fjernsynet lukker nogle ind, som andre institutioner i dette land har ment ikke burde lukkes ind. Jeg forstår det ikke, det er, ligesom man vil udvise en trods, som, efter min opfattelse medvirker til at skabe et modsætningsforhold mellem seerne og fjernsynet.

Det er ikke billigt at se fjernsyn mere. Vi kommer op på 200 kr. om året i licens, et apparat koster 1.500-2.000 kr., og det skal dog afskrives. Den højtærede finansminister har ikke givet os nogen mulighed for at afskrive det over kontoen endnu, men det kommer måske — der sker jo fremskridt under denne regering. Vi kommer altså op på 400-500 kr. om året, og så er det, befolkningen stiller sine krav til fjernsynsudsendelserne, så er det, modsætningen opstår, fordi folk mener, der ikke bliver taget tilstrækkeligt hensyn til dem.

Derfor er loven om radiospredning efter min opfattelse noget, som vi alle kommer til at overveje. For hvilken rolle giver man seerne? Jeg ved vel, at ministeren henviser til folketingets valg. Jeg ved også, at man henviser til disse kontaktmøder, men der er jo alligevel ikke nogen, der er rigtig ansvarlig over for alle os andre. Hvad er fjernsynsseerens opgave egentlig i dag? Det er at betale licensen. Og så kan han få lov til at skrive breve til statsradiofonien eller fjernsynet, som han normalt ikke får noget svar på. Hvorfor står formanden for rådirådet ikke op i fjernsynet og siger: I kan godt skrive til os, men vi har ikke tid til at svare jer? Så ved seerne det. Det er dog forkert, at det vrimler med breve, som ingen svar får. Tænk, om vi andre indlod os på noget sådant. Jeg har fået 600-700 breve; jeg skal nok svare på hvert enkelt. Jeg har dog ikke mere tid, end de andre herrer har. Desuden kan seerne skrive læserbreve til aviserne, hvad de har gjort flittigt. Men stadig er seerne placeret uden egentlig indflydelse, og så er det, modsætningsforholdet opstår, så er det, man siger: de vi-alene-vide-

folk er arrogante, og de tjener egentlig ikke vore interesser. Det er den øjeblikkelige situation.

Min konklusion på denne forhandling er enkel og ligetil; den er, højtærede minister for kulturelle anliggender, høje regering og alle her i det høje ting: vil man ikke erkende, at forudsætningerne for radiospredningsloven af 1959 ikke mere er til stede, og at vi alle gjorde klogt i at overveje, om det var muligt at tilvejebringe et virkeligt kontaktudvalg? Det behøver ikke at være stort, og det behøver såmænd heller ingen indflydelse at have, hverken på de mange tusinde ansættelser, som foregår, eller på hele administrationen. Men det skulle være et kontaktudvalg mellem seerne og fjernsyn og radio, der i hvert tilfælde kunne tale og tale med ansvar på millioners vegne. Var det egentlig ikke en fordel for denne ledelse, om man havde det? I dag er der efter mit skøn et gabende hul. Alt andet er efter mit skøn kun teoretisk. Derfor henstiller jeg indtrængende til den højtærede minister for kulturelle anliggender, som jeg kender som en uhyre fornuftig mand: tag denne tanke under overvejelse, under alvorlig overvejelse og erkend situationen. Jeg tror, dette kan føre til det virkelige venskabsforhold mellem seere og radio og fjernsyn, som bør være grundlaget i det land, som nu engang er vort.

Niels Matthiasen: Det er egentlig ejendommeligt, at det netop er en sætning som „en vis anonymitet er ikke at foragte“, som er blevet en ledestjerne for det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, der i hvert fald dermed afskærer sig fra at blive kommentator i et reklamefjernsyn.

Det er også en mærkelig skæbne, som denne forespørgsel har fået. Først troede man, at her var et af de næsten ugentlige stormløb på regeringen, denne gang koncentreret mod den højtærede kulturminister, som skulle bebrejdes, at han ikke havde sørget for at gribe ind i TV's nyhedsformidling. Men stormen viste sig at være

[Niels Matthiasen.]

i et glas vand, en slags fata morgana. Pludselig som den var der, så var den der ikke alligevel. Det skyldes måske først og fremmest, at det ærede medlems eget parti faldt fra, og prompte derefter foretog det ærede medlem hr. Ninn-Hansen på det konservative partis vegne noget, som man måske kunne kalde et TV-elastisk tilbageslag. Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, som nu går sin enegang, kan vel bedst i aftenens TV-avis illustreres med Fritz Jürgensens gamle tegning af ham, der rider alene på sin kæphest og siger: gå længere til højre, husk, vi er et helt regiment!

I dampradioen kunne man så passende bringe en variation af det gamle eventyr om den ene fjer, der blev til 5 høns, men som nu er blevet ændret til de 5 høns, der er blevet til 1 fjer.

Nu ved vi jo fra dagspressen og også fra tingets talerstol her i dag, at det ærede medlem hr. Thisted Knudsen har modtaget en lang række breve, op til 700 breve, der alle har givet ham ret, og det er da helt klart, at disse breves synspunkter kræver samme respekt som de modsatte synspunkter; men man må dog måske nok sige, at når Danmarks samlede seerantal udgør 1.077.300, så repræsenterer de ca. 700 breve mindre end 1 promille af seerne, og det kan da vist ikke være helt rimeligt, at det er denne promille, der alene skal tages hensyn til.

Sagen er jo, at man kan dårligt diskutere den nye TV-avis. Den har fungeret lidt under 1 måned. Det ærede medlem hr. Thisted Knudsens voldsomme protest fandt sted, efter at den havde fungeret i 3 dage. Jeg har ikke det mod, end ikke efter 3 uger, og jeg har egentlig heller ikke megen respekt for dem, der har det mod, at de på grundlag af mindre end 1 måneds indsats tør stemple en lang række dygtige journalisters arbejde for at finde de bedste veje og muligheder for at sende dagens nyheder til seerne som en Goliatfiasko. Hvis man kan det, må man være meget dygtig eller i hvert fald nære en girafgantisk tillid til sig selv.

Den nye TV-avis er ikke fuldkommen, selvfølgelig er den ikke det. Det er menneskeværk, og hvor meget man end forbereder og planlægger en ting, bevæger man

sig i teorien; men det er i praksis, at tingene skal stå deres prøve.

Man kan i forbindelse med den nye TV-avis fremhæve gode ting, man kan pege på ting, der kan blive bedre; og det er da klart, at en række seere med TV-avisen står over for et helt nyt begreb, og de må ud fra deres vante forestillinger om det gode, gamle Aktuelt sige, at det her forstår vi ikke, det her er vi ikke vant til. Det afgørende er — og det er måske noget, der burde slås fast i højere grad, end sket er — at vi har fået en TV-avis, at det er en ny ting, ikke en fortsættelse eller en afløser af noget gammelt, men en helt ny ting. Det er denne nye ting, vi skal tage stilling til, vi skal gøre op med os selv, hvad vi ønsker os af den, og derfor kan det ikke nytte at sige, at vi vil have det gode, gamle Aktuelt, det gode, gamle, der altid er godt, når det nye kommer. Ja men har man da helt glemt, hvad man har sagt om det gode, gamle Aktuelt, om den uaktuelle behandling af stoffet i tilfældige filmklip fra forskellige ambassaders propagandaafdeling, om de evindelige bildøre, der smækkede op og i, om den uendelige strøm af flyvemaskiner, der startede og landede med diverse statschefer — alt sammen uden at man blev stort klogere af det?

Sandheden er, at det gode, gamle Aktuelt ikke kunne give nogen dækkende skildring af de begivenheder, der skete dag for dag, men måtte indskrænke sig til at gengive begivenhederne efter de forhåndenværende søms princip. Selvfølgelig kan man acceptere dette synspunkt, hvis man mener, at vi her i landet bygger på en radioavis, og mener, at det er overflødigt at stable en TV-avis ovenpå. Men udfylder man på denne måde det behov, der er for nyhedsformidling gennem TV? Der er undersøgelser, der fastslår, at 40 pct. af de unge familier i Københavns omegn ikke holder nogen avis. Man ved også, at i ca. 300.000 hjem har man radio, men at der findes 1.077.300, der har TV-apparat. Vil det så sige, at man skal tvinge de sidste til både at have radio og TV for at få en nyhedsorientering?

Personlig vil jeg da nødigt undvære radio; men blande sig i folks ønsker og vaner, i om de vil høre eller se, er det ikke at komme

[Niels Matthiasen.]

lidt langt væk fra det liberale? Vi må vist erkende, at radio og TV er to vidt forskellige medier. Det er da også den linje, som radio-rådet og medarbejderne i Danmarks radio har været enige om. Det gælder på alle andre områder, hvorfor skulle det så ikke gælde for nyhedsorientering? Det er kun gennem denne erkendelse, at et virkeligt samarbejde kan gennemføres, og det giver også en mulighed for en klar formulering af TV-avisens opgave. Den har en forpligtelse til daglig at give en dækkende orientering om døgnets begivenheder udbygget med en dyberegående orientering om de væsentligste emner. TV-avisen må redigeres efter de samme principper som et dagblad, sådan at de væsentligste nyheder og deres forudsætninger bliver forståelige for seerne og får seerne til at fornemme, at dette vedkommer dem, at det er af betydning for dem.

Det kræver et samspil mellem billeder og lyd. Man kan komme ud for, at der ikke er godt fjernsyn i nyhederne; men det kan vel så ikke være meningen, at en mindre nyhed, en mindre begivenhed, som måske kan illustreres, skulle i TV-avisen, mens en storpolitisk begivenhed, en økonomisk udvikling, der ikke kunne illustreres, ikke skulle bringes?

Så er det altså, at kommentatoren kommer ind i billedet. Man kan hævde, at han ikke har fået gaver fra naturens hånd i forskellig retning, at det må blive en fiasko, hvis man lader en journalist, der er bestemt til at skrive en avis, optræde som speaker. Det må jo glæde en John Danstrup at høre det, og det må jo glæde andre af TVs mange medarbejdere at høre den gamle sang: skomager, bliv ved din læst! Det er vel også nok en særlig form for Thisted Knudsen's liberalisme.

Ja men børnene dødkeder sig, siger man så. Men oprigtig talt, helt alvorligt: er det udgangspunktet for en TV-avis' arbejde? Er det en daglig Familie Journal, der skal laves? Jeg har intet imod Familie Journalen, jeg har intet imod hyggeudsendelser; de skal have deres selvfølgeplads; men er det ikke i andre udsendelser, at seerne skal have denne underholdning? Er det ikke i andre udsendelser, at seerne skal have opfyldt deres ønsker i denne retning?

Det er nok muligt, at TV-avisen ikke kan opfylde lytternes ønsker; det kan de daglige aviser heller ikke, og jeg tror egentlig, det er meget få, der ønsker krigen i Vietnam, spændingen mellem øst- og vest, nord og syd, de handelspolitiske forviklinger mellem fællesmarkedet og EFTA, raceundertrykkelsen, naturkatastrofer eller meget andet, der er nyhedsstof. Men skulle aviserne undlade at bringe disse begivenheder i deres nyhedsreportage? Det vil da ingen hævde. Hvorfor skulle så TV-avisen lade være? Er den ikke nødt til at sige, at dette er sket — ikke med en pegefinger, ikke for at pådutte den ene eller den anden den ene eller den anden mening, men for at orientere, for at fortælle kendsgerningerne, behagelige eller ubehagelige, for under alle omstændigheder at lægge dem frem.

Det er ikke TV-avisens opgave at tage stilling til kendsgerningerne, men det er TV-avisens opgave at viderebringe dem, så seerne selv kan tage stilling. Familie Journal og hygge må så finde sin plads, sin selvfølgeplads, i den øvrige sendetid. Så enkelt tror jeg at TV-avisens opgave og placering kan fastlægges.

Ninn-Hansen: Hvis der har været tvivl om berettigelsen af denne forespørgsel, så synes jeg, at det ærede medlem hr. Niels Matthiasen viste, at det er ganske berettiget at diskutere TV-avisen her i det høje ting. Det ærede medlem gik meget i detaljer på et område, hvor jeg absolut ikke er sagkyndig, med hensyn til hele forevisningsformen, og når det ærede medlem går så stærkt ind i kritikken af fjernsynets tidligere Aktuelt og dermed udsendelsens medarbejdere, og når det ærede medlem går så stærkt i detaljer i forsvaret for den nuværende TV-avis, ja, så kan jeg ikke følge det ærede medlem i disse detaljer, men det viser jo i hvert fald, at det ærede medlem og hans parti synes, det er berettiget, at vi har fået denne debat.

Det er vel også rimeligt, at der her i det høje ting bliver givet mulighed for at fremkomme med en kritik, hvis man synes, at en kritik er berettiget; den højtærede minister sagde da også — og det glæder mig — at han fandt en saglig kritik naturlig. Rådsformand Peder Nørgaard udtalte noget lignende, da Danmarks radio holdt 40 års

[Ninn-Hansen.]

jubilæum. Rådsformandens tale er optrykt i Årbogen for Danmarks radio 1965-66, og jeg vil gerne have lov til at citere et enligt afsnit af rådsformand Peder Nørgaards tale. Der bliver sagt her:

„Mange beviser får vi på, at vor virksomhed følges særdeles vagtsomt. At der blandt det millional, der er lyttere og seere, hersker mange meninger om vore programmer, og at dette kan give sig højlydt udtryk, er kun såre naturligt. Når kritik har surdejens funktion, virker den befrugtende. Vi glæder os over kontakten med lyttere og seere fra børneskoene bliver trådt til de hvide hår melder sig.“

Det var rådsformandens opfattelse af kritikken, den ønskværdige kritik, man gerne ville have frem. Man kan måske have sin tvivl om, hvorvidt det altid kommer til kende fra radioledelsens side, at den nu er så interesseret i denne kritik. I sommermånederne var der i hele landets presse en udbredt kritik over for TV. Der kom ved den lejlighed intet svar hverken fra radio-rådsformanden eller fra generaldirektøren. Jeg synes, at det ved den slags lejligheder ville være rigtigt, om de mødte op på skærmen og mødte deres kritikere, således at der kunne blive givet svar på en omfattende kritik som den, der dengang fremkom.

Efter at denne sag er blevet rejst, har vi også set forskellige kronikker og udtalelser fra de implicerede, der har mødt kritikken med udtalelser som „kulturfejendsk“ o. lign.; det synes jeg heller ikke er rimeligt. Og da forespørgeren, det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, i lørdags mødte op i fjernsynet, blev han da modtaget som en gæst, man ville vise imødekommenhed? Vi fik en interessant udsendelse, ja, jeg vil hellere sige, en interessant forestilling, for siden gamle Holberg sørgede for førsteopførelsen af Erasmus Montanus, har man jo næsten ikke set noget lignende. Hvis det var hensigten at placere det ærede medlem hr. Thisted Knudsen som Per Degn, vil jeg gerne sige, at jeg synes ikke det lykkedes. Jeg skal ganske forbigå den øvrige rolleliste. (*Niels Westerby*: Per Degn vandt!). Jeg hører, at det ærede medlem siger, at Per Degn vandt. Det gør det

ærede medlem til gengæld ikke, men skal vi nu ikke holde det uden for denne debat?

Jeg vil gerne sige i anledning af den måde, hvorpå man har taget kritikken og ikke har taget den, at i min gruppe lægger vi i hvert fald vægt på og interesserer os for den saglige kritik, der fremkommer, og vi vil i hvert fald advare imod, at der udvises passivitet og bedreviden over for en saglig og velbegrundet kritik. Jeg har forstået, at fjernsynet og TV-avisen vil interessere sig for kritikken i en udsendelse på næste lørdag. Jeg synes, det er en god idé, at man således tager kritikken til sig, og jeg håber at den eller de ansvarlige ved den lejlighed vil møde deres kritikere; så kan kritikken vel netop få den funktion, som radio-rådsformanden omtalte i sin tale.

I min gruppe finder vi denne forespørgsel om TV-avisen berettiget. Det gjorde vi — det skal jeg sige til forklaring for det ærede medlem hr. Niels Matthiasen — dengang vi var deltagere i forespørgslen efter en invitation. Jeg ser ingen grund til at komme nærmere ind på dette, at vi nu ikke er med til at stille forespørgslen, da jeg har udtalt mig om det, og da det ærede medlem hr. Henry Christensen har givet en helt rigtig forklaring i dag i Kristeligt Dagblad på, hvordan det er gået til. Jeg ser, at man i en avis har sagt om os, vel navnlig om mig, at vi trak os bukkende og smilende tilbage. Den karakteristik har jeg ikke noget imod. Vi vil gerne være høflige mennesker. Når det ærede medlem hr. Thisted Knudsen og hans parti mener, det er rigtigere, at han alene tager debatten — og det ærede medlem var jo også i en form her på talerstolen, der viste berettigelsen heraf — så ville det jo være påtrængende af os, om vi i en sådan situation trængte os på. At vi trækker os smilende tilbage, det er ganske klart; når vi samarbejder med venstre og venstres gruppe om mange ting, er det naturligvis således, at hvis venstres gruppe ønsker noget anderledes, slår det selvfølgelig intet skår i det samarbejde, vi har på mange områder og efter mit håb også skal have fremtidig — jeg håber også om spørgsmål, der har forbindelse med radioordningen, hvor de to partier tidligere har taget fælles initiativer.

Det, den højtærede minister i dag skulle besvare, er vel ført og fremmest det, der

[Ninn-Hansen.]

vedrører TV-avisens økonomi. Det høje ting bliver jo om kort tid stillet over for en henvendelse, der kommer fra radioens ledelse, en henvendelse, der går ud på, at man ønsker licenserne forhøjet. Vi kender nogle af de reaktioner, der har været på licensforhøjelser, og det er vel i hvert fald berettiget og også det høje tings opgave at undersøge — man kan sige på seernes og radiolytternes vegne — om man nu skal følge en sådan anmodning. Det må jo for en stor del afhænge af, om man finder, der har fundet forbedringer sted, når man har fået udgiftsforøgelse på grund af andre former for udsendelser. Det kan ikke være således, at det høje ting skal være henvist til blot at sige ja eller nej til et spørgsmål om licensforhøjelse. Vi må også være berettiget til at vurdere, om det, der kan bevirke licensforhøjelsen, efter vor mening er rigtigt.

Den højtærede minister besvarede spørgsmålet med, at der er sket en stigning i anlægsudgifterne med 1,6 mill. kr., og i forhold til 1964-niveauet skulle — sådan forstod jeg det — TV-avisens samlede årlige udgifter være 2 mill. kr. årlig. Jeg vil gerne have at vide af den højtærede minister, om man har taget alt med i dette tal, også den udvidede daglige teknik, der bliver tale om, altså det udvidede antal teknikere, der skal medvirke til TV-avisen, og også måske få oplyst, hvad beløbet vil være efter det nuværende prisniveau. Det, der vel i øvrigt har mest interesse, og det håber jeg den højtærede minister kan oplyse, er, hvor meget TV-avisen har betydet i udgiftsstigninger, for det er vel det, der har interesse ved siden af en almindelig bedømmelse af TV-avisens form og opbygning. Den udgiftsstigning, der har været ved at gå fra den af det ærede medlem hr. Niels Matthiasen så stærkt kritiserede TV-aktuel til TV-avisen, synes jeg i hvert fald må have interesse for os, fordi vi jo, når vi kender den, kan bedømme, om den berettiger til de højere licenser, der bliver tale om. Jeg går ud fra, at det spørgsmål kan den højtærede minister besvare, og jeg går ud fra, at det licensforhøjelsesforslag, den højtærede minister vil forelægge finansudvalget, også indeholder den fordyrelse i driftsomkostningerne og i anlægsudgifterne, der bliver tale om ved overgangen til TV-avisen. Derfor er det

noget ganske centralt at høre af den højtærede minister, hvori forhøjelsen består.

Med hensyn til TV-avisens form skal jeg blot sige dette, at da TV-avisen blev præsenteret for os, syntes jeg, man fik et klart indtryk af, at man manglede den koordinering, der henvises til i forespørgslen, koordineringen med andre nyhedsformidlingsorganer. Man hæftede sig ved oplæsningen af nyheder, hvoraf mange i forvejen var kendt fra radioen eller dagspressen, og noget sådant kan jo oftere fremkalde irritation end tilfredshed.

Den højtærede minister henviste i den forbindelse til en undersøgelse fra Sverige, der viste, at man tidligere i Sverige har haft 35 pct., der ikke læste avis, men alene fik deres nyheder fra Sveriges TV-avis, og sagde, at dette tal var steget. Ja, når det stiger, kan det jo skyldes, at man har en TV-avis placeret på den måde, man har, således at hvis de pågældende alligevel ser den, undlader de i højere grad at læse aviser. Men dér har vi altså ment, at det var rimeligt, at man fastholdt, man kan for min skyld godt kalde det en vane, tradition lyder vel bedre, den måde, folk nu har det på her, at man får sine nyheder ad forskellige veje, fra aviserne — og jeg tror, de allerfleste mennesker her i landet læser en avis daglig — fra radioavisen og fra radioavisens udmærkede AktueltKvarter, således at TV-avisen i højere grad burde være et supplement til dette, og ikke således at man vil operere med noget selvstændigt, noget mere prætentivt, en TV-avis, der skulle dække det hele i sig selv.

Jeg har lagt mærke til — det synes jeg er værd at fremhæve — at i løbet af de sidste dage har det i hvert fald været sådan, at der er blevet vist mere billedstof, efter min mening mere naturligt fjernsyn i TV-avisen, og det kan da kun glæde alle, hvis en kritik eller en sag, der bliver rejst her, fører til, at man opnår forbedringer. Jeg er heller ikke i tvivl om, at de medarbejdere, der er ved TV-avisen, er i stand til at præstere noget godt i fjernsynet. Det ved vi jo for mange af disse medarbejders vedkommende fra andre udsendelser. Det er simpelt hen nogle af de bedste, der er placeret i TV-avisen, men efter vor opfattelse har den hidtil haft en form, så de ikke har kunnet udfolde sig med den friskhed, kvikhed og kritik over for mange ting, der har gjort deres andre

[Ninn-Hansen.]

udsendelser meget populære og meget interessante.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne over for det, det ærede medlem hr. Niels Matthiasen og den højtærede minister sagde, tilkendegive, at der ikke fra mit partis side har været rettet kritik imod TVs medarbejdere og ej heller mod medarbejderne ved TV-avisen. Vi ved, at de kan udføre et dygtigt arbejde, men TV-avisen har altså blot ikke fået en sådan form, synes vi, at de kan udfolde sig på bedste måde.

Jeg går ud fra, at alle er enige om, at det er den befolkning, der ser udsendelserne, det er de seere, der betaler licenserne, man må tilrettelægge udsendelserne for. Det ærede medlem hr. Niels Matthiasen mente, at det var for tidligt at kritisere TV-avisen. Nu har det ærede medlem jo selv kulturelle forbindelser, navnlig til det kongelige teater, og kan svare mig på, om det da ikke er ved premieren eller måske allerede ved generalprøven, man anmelder forestillingerne. De, der betaler for og går ind og ser forestillingerne, regner vel med, at det er en færdig forestilling, de skal se. Seenerne har også betalt deres pris igennem licensen, og de må vel i hvert fald kunne regne med, at man ikke længere befinder sig på eksperimentstadiet — det indtryk har man måske også fået af andre udsendelser i fjernsynet — men at man kommer med en færdigt udarbejdet forestilling. Selvfølgelig kan der alligevel være begået fejltagelser, der skal og kan rettes, og det glæder mig, at man i de sidste dage har taget hensyn til kritikken og har sørget for at gøre TV-avisen noget bedre.

Jeg håber, det er den højtærede ministers opfattelse, at en så vigtig udsendelse må have en form, der kan tilfredsstille det store antal seeres behov, mens eventuelle ønsker om at give disse udsendelser en særlig belærende form kun kan have en mere underordnet betydning. Så længe Danmarks radio har monopol på radio- og fjernsynsudsendelser, må befolkningens ønsker i det omfang, de kan vurderes, være afgørende. Når der kommer et konkurrerende fjernsyn, er der jo andre veje til at fremme ønskerne.

Må jeg i øvrigt med hensyn til forberedelserne til TV-avisen stille den højtærede minister et par spørgsmål — jeg kan ikke se

andet, end at det er spørgsmål, der i allerhøjeste grad må berøre den højtærede minister. Den højtærede minister er måske bekendt med, at 3 medlemmer af Nordisk Råd har stillet et forslag om en fælles lovgivning vedrørende regler om ansvar for det, der udsendes i radio og TV; det er et spørgsmål, der i særlig grad har forbindelse med TV-avisen. De tre medlemmer er formanden for arbejderpartiet i Norge, formanden for folkepartiet i Sverige og formanden for det konservative folkeparti i Danmark, så det er altså tre kendte medlemmer af Nordisk Råd. De er alle enige om at henstille til regeringerne at forberede og udarbejde en nordisk lovgivning om ret til berigtigelse af urigtige udtalelser i radio- og TV-udsendelser. Jeg går ud fra, at den højtærede minister ligesom jeg regner det for et vigtigt spørgsmål, og vil derfor gerne spørge den højtærede minister, hvor langt man er kommet i denne sag med hensyn til at beskytte befolkningen over for de urigtige meddelelser, der kan fremkomme, og med hensyn til at placere ansvaret. Jeg håber i hvert fald, at man er kommet så langt, at man nøjagtigt ved, hvor ansvaret skal placeres.

Jeg vil også gerne høre, om man optager udsendelserne på bånd, så man til enhver tid kan skaffe sig kendskab til, hvad der er fremkommet i TV-avisen. Det er noget, der har megen betydning — også for arbejdet i det høje ting. Jeg så for vistnok to dage siden en udsendelse, hvori medvirkende den højtærede voldgifts-, undskyld arbejdsminister, der udtalte sig om voldgiftsspørgsmålet, og det ærede medlem hr. Baunsgaard. Det var på enhver måde en interessant udsendelse, og det er en sag, der antagelig meget snart vil komme frem her i det høje ting. Derfor tror jeg, det har meget stor interesse, at man både her og andre steder kan fastslå, hvad der er blevet sagt ved den lejlighed. Jeg vil også tro, at det ærede medlem hr. Axel Kristensen, der har været ordfører for venstre i denne sag flere gange, og som ikke var med i udsendelsen, hører til dem, der vil være meget interesseret i, at man helt kan fastslå, hvad der siges i den slags udsendelser i TV-avisen.

Jeg har forstået, at der er interesse forskellige steder for, at der kommer en principiel debat om radio og TV i det høje ting.

[Ninn-Hansen.]

Jeg har set ønsket om en principiel drøftelse i det høje ting af hele radioordningen fremsat fra så forskellige sider som Berlingske Tidende og senere af formanden for det radikale venstres gruppe, og jeg tror, det er rigtigt at få en sådan drøftelse snart. Da statsrevisorerne har bestemt at tage Danmarks radios økonomi op til nærmere undersøgelse, synes jeg, det er rigtigt at afvente resultatet af denne undersøgelse, men der er selvfølgelig også andet, der kan begrunde en snarlig drøftelse af de principielle forhold.

Jeg har i den bog, jeg omtalte før, årbogen for Danmarks radio og TV 1965-66, set en interessant artikel af generaldirektøren for post- og telegrafvæsenet, hr. Gunnar Pedersen. Et enkelt afsnit af denne artikel synes jeg i sig selv kan begrunde en snarlig drøftelse. Jeg anmoder om tilladelse til et citat. Generaldirektøren siger her:

„Det kan forventes, at teknikken vil skabe mulighed for oprettelse af sendestationer til et næsten ubegrænset antal programmer, både for radiofoni og for fjernsyn, idet den praktiske anvendelse af stadig højere frekvenser vil åbne mulighed herfor under forudsætning af, at lytterne og fjernseerne erhverver nye modtagere, der er indrettet for de meget høje frekvenser.“

Her røres jo ved et spørgsmål, der i allerhøjeste grad har betydning for, om vi skal opretholde den monopolstilling, Danmarks radio har i dag, eller gå over til den friere ordning, som det konservative folkeparti ønsker, en friere ordning, hvorunder der også kan blive konkurrence i æteren. Havde vi denne konkurrence, behøvede vi vel ikke debatter som denne. Vi tror, at konkurrence — også i æteren — kan medvirke til at forhøje kvaliteten og skabe tilfredshed. Vi får forhåbentlig snart lejlighed til her i det høje ting at drøfte også dette vidtrækkende principielle spørgsmål.

Helveg Petersen: Det var en interessant redegørelse, det ærede medlem hr. Ninn-Hansen gav om, hvad der gav anledning til, at han trak sit navn tilbage fra forespørgslen. Det kunne i sig selv godt give anledning til en lille debat. De to ærede

medlemmer, det ærede medlem hr. Thisted Knudsen og det ærede medlem hr. Ninn-Hansen, var i øvrigt i det væsentlige enige, selv om jeg nok synes, at hele den måde, på hvilken man her forelagde problemerne, repræsenterede et betydeligt antiklimaks.

Må jeg sige til det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, at jeg synes ikke, at det ærede medlem har rejst sin forespørgsel på et rimeligt grundlag. Det ærede medlem tilstræber jo på den ene eller den anden måde, at der skal finde en indgriben sted fra den højtærede kulturminister. Nu indskrænkede det ærede medlem hr. Thisted Knudsen sig til at henvise den højtærede minister til at hviske rådsformanden i øret. Det er måske en mild form for en indgriben, men en indgriben er det jo. I hvert fald har det ikke noget at gøre med den holdning, som det ærede medlem mente den højtærede kulturminister måtte indtage.

Ministeren må jo, hvad han også selv understregede, henholde sig til radiospredningsloven, hvorefter radiorådet har ansvaret inden for de rammer, som loven fastsætter, og derfor har det i den konkrete sag kun en teoretisk interesse at høre, hvilken stilling ministeren tager til det rejste spørgsmål.

Jeg mener ikke, det er rimeligt at rejse TV-avisen som et problem i denne form, selv om dramatikken altså efterhånden er ved at være borte. Derimod — og det svarer til, hvad det ærede medlem hr. Ninn-Hansen var inde på — ville jeg finde det højest rimeligt, om vi her i tinget en gang imellem havde en principiel debat om radio og fjernsyn. Det har man, så vidt det er mig bekendt, i Norge. En sådan debat skulle tilsigte at afspejle den vurdering, som det høje ting anlægger over for den måde, på hvilken radio og fjernsyn virker. Debatten måtte følge hovedlinjerne. Debatten var naturligvis ikke til nogen nytte, hvis den drejede sig om småtingene, småinteresserne, men jeg tror, det ville være muligt at føre en debat, der fulgte nogle principielle linjer. Givet er det i hvert fald, at folketinget må have en dyb interesse i, hvordan disse medier med den gennemslagskraft, de har, forvaltes. Det behøver ikke at betyde, at folketinget eller regeringen blander sig i tingene direkte. Jeg tror, at de frihedsprincipper, der er

[Helveg Petersen.]

fastslået, og hvorved der er sikret radioens embedsmænd en betydelig selvstændighed, er det eneste holdbare.

Det, der nu er på dagsordenen, er altså det ærede medlem hr. Thisted Knudsens forespørgsel, der omhandler både den organisatoriske, økonomiske og redaktionelle side af en bestemt sektion inden for TV. Den højtærede kulturminister har nu redegjort for økonomien og for det organisatoriske grundlag, og det fremgår jo heraf ganske klart, at alle formaliteter er overholdt. Radiorådet har for over et år siden besluttet at gennemføre TV-avisen, og de nødvendige bevillinger er stillet til rådighed. Jeg er ikke i stand til at dømme om den økonomiske side af sagen.

Det kan jo godt være, at man vil synes, at det er et stort teknisk apparat, og at det er meget, der her må stilles på benene. Det kan også ved en umiddelbar betragtning forekomme én, at der er en stor medarbejderstab, og at det alt sammen koster mange penge; men jeg kan ikke efter det, der foreligger oplyst for mig — og det, som den højtærede kulturminister her har sagt, bestyrker mig i min opfattelse — komme til den opfattelse, at der er tale om, at man ødsler med licensbetalernes penge. Jeg advarer i det hele taget imod, at man i enhver situation prøver på at konkretisere, hvor meget dette eller hint koster den enkelte licensbetaler. Den konkrete forhøjelse, TV-avisen har medført i forhold til TV-aktuelt, beløber sig vel til ca. 2 kr. om året pr. seer; det svarer godt og vel til, hvad et ugeblad koster pr. eksemplar. Det er altså en meget begrænset merudgift, der pålægges den enkelte familie. (Thisted Knudsen: Det er ikke rigtigt!). Hvis det ikke er rigtigt, så må det ærede medlem korrigere mig; jeg sagde: så vidt jeg ved, andrager det et beløb af den størrelsesorden her.

Men nu er det altså, at kritikerne med det ærede medlem hr. Thisted Knudsen i spidsen sætter ind og hævder, at der er tale om en Goliatfiasko. Dette udtryk har det ærede medlem ikke brugt her i dag; han har mildnet det betydeligt og har i virkeligheden indrømmet, at der allerede er tale om en drejning. Det forekommer mig, at det ærede medlem skulle have

ventet med at afsige sin dom. Kunne det da ikke være klart for det ærede medlem, at det var for tidligt efter nogle ganske få dages forløb at udtale en knusende dom over den nye TV-avis? Det måtte da være rimeligt at give den nye avis en rimelig tid til at arbejde sig ind på den nye opgave, til at finde sin form. Det er da klart, at selv om der er gået en meget omhyggelig og grundig forberedelse forud, så har det ikke kunnet undgås, at starten har været usikker.

Nu kan man jo sige, at det centrale i det ærede medlem hr. Thisted Knudsens kritik ikke er rettet imod formen, men imod selve det princip, som TV-avisen er udtryk for. Han ønsker, siger han, at skærmen skal bruges til billeder. Men hvad ligger der i det? Det kan da ikke være det ærede medlems mening, at man ikke må anvende skærmen til talebrug, til en enkelt persons redegørelse for et problem, til en samtale mellem to personer o. s. v. Der var jo et tidspunkt, hvor man over for diskussioner i fjernsynet anførte, at det var radiostof, og nu hører diskussionerne til de mest yndede og bedste indslag i TV. For et par aftener siden deltog det ærede medlem i en sådan samtale, og jeg tør jo nok antyde, at denne samtale vakte interesse.

Det indtryk, der har fæstnet sig hos mig fra de aftener, hvor jeg har haft lejlighed til at se TV-avisen, har været, at den i høj grad giver indtryk af, at der ligger en alvorlig arbejdsindsats bagved. Det vil måske kunne anføres, at den har været tyngtet af forberedelserne, så udsendelserne har virket lidt stive, og jeg kunne godt sige, at jeg mener, det er en fejl, at man har indlagt nogle lydarrangementer, der efter min mening er ganske overflødige, både ved starten og i midten af udsendelsen. Men dens hovedsigte mener jeg kan tiltrædes og billiges. TV-avisen er et seriøst forsøg på at løse en opgave, som man for længst har taget op i andre lande, sådan som også den højtærede kulturminister var inde på det.

Om de emner, der behandles i TV-avisen, må det siges, at de er højst forskellige i vægt og i valør. Det må jo være sådan, men der ligger en fare i den kendsgerning, at man ikke, sådan som man kan det i dagspressen, kan markere gennem overskrifter

[Helveg Petersen.]

af forskellig størrelse, hvad der er store nyheder, og hvad der er små nyheder. Billederne virker med lige stor vægt, og her ligger der et næsten uoverkommeligt krav til redaktionen om at skabe en rimelig balance. Jeg kunne let opregne eksempler på, at denne balance efter min mening har manglet, men vi må jo gøre os klart, at med den uhyre stofmængde og den begrænsede sendetid, der er, må der opstå næsten uløselige problemer på dette område. Men igen: det er mit indtryk, at man bestræber sig for en seriøs løsning af dette problem.

Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen ville have flere billeder. Her vil jeg gerne sige, at der er jo en mærkværdig trang til, at alt skal være underholdning. Skal vi da virkelig efterhånden vænne os til at betragte alt, hvad der vises på skærmen, som en biografrestilling, vi overværer og blot skal underholde os ved? Det er åbenbart med fjernsynet, som det var i filmens barndom; da man ved filmsfremstillingen udelukkende anlagde et underholdningssynspunkt, og det kan vel her føjes til, at der har i TV-anmeldelserne været en tendens til at anlægge et sådant synspunkt ved vurderingerne.

Flere af de ærede talere har været inde på det gamle TV-aktuelt, og jeg skal ikke sige noget ondt om TV-aktuelt, som det var før. Også her var der gode bestræbelser, men det er da helt rigtigt, at vi ærgrede os over mange af de ting, vi så, og de gentagelser, der kom. Hvor mange raketter har vi ikke set fare op i luften, og hvor mange officielle modtagelser har vi ikke måttet deltage i? Man kan vist generelt sige, at TV-aktuelt i langt højere grad end TV-avisen prægedes af de forhåndenværende søms princip. Man havde et beskedent udvalg af kontakter, der leverede stof, og så måtte man klare sig med det. Men som det ærede medlem hr. Niels Matthiasen pegede på, er det jo gået her, som det ofte går: når vi først har vænnet os til en bestemt form, ja, så indfinder konservatismen sig,

så hilser vi enhver forandring med kritik, og vi tænker med dyb vemod på det gamle, skønt vi, da vi havde det gamle, såmænd var godt utilfredse med det også.

Der er én betragtning, jeg gerne vil fremhæve. Det kan godt være, at det er mindre underholdende, mindre interessant, at se oplæseren på skærmen med et billede i baggrunden. Men det er i hvert fald sikkert — sådan har jeg fornemmet det — at man i højere grad oplever det, der vises og siges, som en seriøs nyhed og ikke som et stykke mere eller mindre uvirkelig film. Og sandt at sige gik det os vel somme tider på den måde, når vi så TV-aktuelt, at TV-aktuelts billeder gik lige ud i den efterfølgende film, uden at vi måske helt gjorde os klart, hvilken forskel der var på virkeligheden og filmen. Det er ikke muligt i den præsentation, nyhedsstoffet nu har.

Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen var inde på samarbejdet mellem radio og TV, og det ligger jo i forespørgslen, at han gerne ville have det klarlagt. Den højtærede minister har redegjort for det og har understreget, at man er gået så langt, som man mener man kan gå i denne sammenhæng. Jeg tror ikke, det er muligt at holde nyhedsstoffet med den karakter, det har, borte fra TV-avisen. Jeg tror ikke, man kan foretage en sådan arbejdsdeling mellem radioavis og TV-avis, som der her er tale om. Man kan tale om overlapninger. Radioavisen overlapper sig selv, for den kommer med gentagelser i de mange udsendelser, den har.

Jeg kan slet ikke se, at det her virkelig er et problem, og at vi skulle afskære TV-avisen fra at tage nyheder op, der er behandlet på anden måde. Det er jo på en helt anden måde, nyhederne behandles i radioen tidligere på dagen, og det synspunkt lader sig slet ikke opretholde, at vi her skulle foretage en arbejdsdeling på et tidspunkt, hvor fjernsynet gør så rivende fremskridt. Da man startede TV-aktuelt, havde vi et meget beskedent antal seere, nu er det jo et milliontal, og det er rigtigt, som det er frem-

[Helveg Petersen.]

hævet, at der er et stort tal, der kun benytter fjernsynet og ikke aflytter radioavisen.

Så er der én betragtning til, jeg synes det er værd at drage frem, når man nu taler om disse to medier og taler om overlapning, og det er, at det måske netop inden for en monopolinstitution som Danmarks radio er godt, at der er en form for konkurrence. Dette, at radioavis og TV-avis virker i en vis udstrækning hver for sig, hver med sin stab, kan da betyde, at man konkurrerer om at betjene kunderne, d. v. s. lytterne og seerne, bedst muligt. Det er jo også sådan inden for de store bladhuse, at selv om der er en fælles topledelse, selv om man hører til samme koncern, er der jo konkurrence mellem morgenblade og aftenblade, og der er forskellige stabe ved de enkelte blade, der arbejder uafhængigt af hinanden. Jeg kan ikke se rettere, end at det er rimeligt at anlægge et tilsvarende synspunkt over for TV og radio.

Nu har vi jo fået at vide af det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, at han har modtaget en stor strøm af breve, men der er jo mange, der ikke har ladet høre fra sig, og det er slet ikke sikkert at der ville være et flertal imod den ny TV-avis, hvis man virkelig ville give sig til at undersøge dette problem. I hvert fald er jeg da helt overbevist om, at de allerfleste seere vil være indstillet på at vente og se. De vil ikke finde det rimeligt, at man nu på dette tidspunkt kategorisk fælder en dom og kræver ændringer inden for TV-avisen, endnu før den har fundet sin form. Jeg føler mig overbevist om, at hvis man om et år vil spørge befolkningen, ja, så vil TV-avisen være gået ind i bevidstheden som noget helt selvfølgeligt.

Efter min opfattelse bør vi give den gruppe af mennesker, der arbejder med TV-avisen, en bred margen i erkendelsen af den uhyre vanskelige opgave, man står over for, ikke på den måde, at vi siger, at der ikke er begået fejl, og der ikke er noget, der skal rettes, det er der, men ud fra erkendelsen af, at man har krav på at få rimelig tid til at gøre sig fortrolig med den nye og meget krævende opgave. Jeg tror, at man inden for den kreds af medarbejdere, der er knyttet til TV-avisen, har den rigtige indstilling. Jeg tror ikke, at man stivner i den opfattelse, at man én gang for alle kan finde

den rigtige løsning, men at man stadig væk må prøve på at finde løsninger, der er bedre end de hidtidige. Og derfor skal vi lade denne gruppe mennesker få arbejdsro, og så tror jeg, vi kan regne med, at de i øvrigt vil lytte til, hvad der siges og skrives, og at de tager ved lære af de gode råd, også det ærede medlem hr. Thisted Knudsen giver, og dem, andre ærede medlemmer og brevskrivere i øvrigt giver dem.

Morten Lange: Det er åbenbart blevet moderne i VK-gruppen her i salen at benytte forskellige lejligheder til at rejse forespørgselsdebatter om emner, som måske kunne egne sig til et spørgsmål til ministeren og derigennem få den afknappede og præcise form, som de pågældende sager egnede sig til. Men altså, når man sådan gerne vil anvende inflation, kan det blive til en forespørgsel. Jeg har fornemmelsen af, at i denne her sag fik man åbenbart lidt kolde fødder rundt omkring i grupperne, og det blev altså det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, der for alene frem med sin forespørgsel.

Jeg vil gøre det ærede medlem opmærksom på, at det at være ene bag ved en sådan forespørgsel skærper ansvaret til en brugbar og dybtgående argumentation, en præcision bag ved forespørgslen, et kendskab til emnet, virkelig en indleven i det stof, der rejses forespørgsel om, eller forskellige andre ting, der er vægt i. Det var ganske betegnende, at det ærede medlem i sin motivering for forespørgslen og i sin derpå følgende tale i virkeligheden ikke sagde noget som helst af betydning, hvad angik sagens realitet, som afveg fra det, han sagde, da han forleden med næsten alt for hård hånd blev ombragt i TV. Han fik svar på hver eneste sag dér. Han havde ikke nogen modargumenter. Jeg synes, det var lidt hårdhændet, for det var da næsten synd, men den hårde kendsgerning blev tilbage, at argumenterne var der ikke, og de var der heller ikke i dag.

Jeg har hørt omhyggeligt efter, hvad den ærede forespørger har sagt. Nu er det selvfølgeligt lidt vanskeligt at høre virkelig omhyggeligt efter, hvad den ærede forespørger siger, for temperamentet har en vis tendens til at dække lidt for meget over argumenterne. Det er sådan, at man lige-

[Morten Lange.]

frem, hvis man hører, hvad der bliver sagt, kunne tro, at det ærede medlem ønskede, at ministeren skulle censurere radioen eller den slags andre grimme ting; det tror jeg ikke det ærede medlem mener, og i dag var han også nok lidt på vej ud af dét. Men hvad blev der egentlig tilbage?

Der blev tilbage en eller anden påstand om, at seerne var blevet TV-avisen påtvunget. Der er aldrig nogen sinde nogen seer, der bliver noget påtvunget. De kan lukke, og det er meget vigtigt, at seerne lærer, at apparatet kan lukkes op og lukkes i; det er en overordentlig fornuftig ting. (*Thisted Knudsen*: Er det rådet?). Det vil være usædvanlig skadeligt, hvis man vænner sig til at se TV, fra TV-avisen begynder og til et eller andet tidspunkt ved ellevetiden, når den holder op. Stopfodring af gæs giver ikke den bedste opfodring, og jeg er helt sikker på, at man skal vænne sig til at se det i TV, man mener man har interesse for, og lukke for det andet. Det er en rimelig og fornuftig procedure; det skal ikke være 3 timers fodring. Der er ingen, der er blevet noget påtvunget, men det var nu i og for sig ikke det, som var mest interessant i det, det ærede medlem sagde.

Han forklarede os, at en TV-avis stred imod skærmens natur. Det var en meget interessant påstand, for i alle andre lande, jeg kender noget til, har man en avis af denne type. Det ærede medlem var også godt klar over, at der skulle en forklaring til, og jeg forstår nu, at TV-avisen strider mod den danske skærms natur. Nu er den danske skærm ligesom alle andre skærme, så det kan altså ikke rigtig være skærmens natur, men sådan noget metafysisk bag skærmen, den skulle stride imod. Jeg tror ærlig talt, at det er noget helt andet, der ligger bag.

Det ærede medlem har nemlig vist sig som en virkelig ægte forbenet reaktionær. Han har virkelig redet på en bølge, som har givet ham ca. 700 breve, en bølge, som man tit kan komme til at ride på, når der bliver indført noget nyt i et land. Der vil være en hel del mennesker, der synes, at det gamle er dejligt og det nye følgelig noget frygteligt noget. Den slags konservative gemytter findes i alle lande, og de er for resten slet ikke så få lige i det øjeblik,

ændringen sker; men jeg er temmelig sikker på, at hvis det ærede medlem om et års tid vil gøre sig den ulejlighed at skrive til alle de mange brevskrivere, som skriftligt har fremsat deres synspunkt på dette meget forhastede tidspunkt: hvad synes I egentlig nu, kære venner? så tror jeg, at han vil få nogle overordentlig nuancerede besvarelser.

Jeg tror, den hårde kendsgerning er den, at hverken den ærede forespørger eller hans frafaldne kollega, det ærede medlem hr. Ninn-Hansen, egentlig havde noget særlig præcist at kritisere; de syntes bare, at det da egentlig var meget godt med den lidt blandede biograf, vi havde fra otte til kvart over otte, og at det nye var noget sært noget, der ikke var rigtig færdigt, og derfor burde vi diskutere sagen her i folketinget. Hvis vi skulle diskutere alt det ufærdige her i folketinget, så kunne vi få mange festlige timer til at gå, men jeg er ikke sikker på, at det er klogt. (*Afbrydelse af Thisted Knudsen*). Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen får sikkert lejlighed til at holde endnu flere taler om denne sag.

Det, som er meget væsentligt, er, at efter alt, hvad jeg hidtil har kunnet skønne, er TV-avisen en god nyhedsform, og hvis det ærede medlem hr. Thisted Knudsen kunne belave sit sind på at prøve på at lytte — der er blandt politikere noget, der hedder, at man skal lytte til græsrodde; det gør amerikanske politikere, og det ville også være meget sundt her i kongeriget — så ville han muligvis opdage, at de nyheder, som man serverer på skærmen med en speaker, som oven i købet har et navn, har en anden form, giver modtageren en anden fornemmelse, end radioavisen gør. Jeg synes, det er udmærket. Det er en måde at give en nyhed på, der er helt forskellig fra radioens, både med hensyn til, hvordan ordene føjer sig, og mange andre ting. For mig er der en meget stor forskel på de to medier. Selv nøjagtig den samme meddelelse vil, givet i radioavisen og givet i TV-avisen, givetvis virke forskelligt på lytterne og seerne. Nu siger jeg dermed naturligvis ikke, at man skal læse nøjagtig de samme ting op, og det gør man i øvrigt heller ikke. Der er en ganske betydelig variation, og den tror jeg nok det ærede medlem skulle lægge noget mere mærke til hellere end at sige: det er jo

[Morten Lange.]

bare det samme, og det kan jeg bevise bogstav for bogstav.

Om få uger allerede vil jeg tro vi er på vej til at have en god TV-avis. Det kan godt ske, at det tager et par år, før den når den standard, som vi havde håbet på, da den blev sat i gang, og jeg håber aldrig, den når så meget, at vi synes, den er fuldkommen, for det ville da være en frygtelig redelighed, om vi havde lavet noget, der var fuldkomment.

I øvrigt forekommer det mig at være af den største betydning, at Danmarks radio i øjeblikket ikke alene står ved indførelsen af en TV-avis, men over for en generel ændring og omstrukturering af sin nyheds-tjeneste. For TV-avisen er jo kun en del af det, der er kommet frem. Det er nu den, det ærede medlem hr. Thisted Knudsen har set sig gal på, og derfor skal vi altså snakke om den, men det er dog kun en del af sagen. Det er af stor betydning, at også radio-avisen formodentlig kommer under en ændret form, og først og fremmest at det gamle Aktuelt Kvarter formodentlig i fremtiden vil få en større, mere rolig og fornuftig flade end den, man har i øjeblikket, som er lidt ophakket i småbidder. Det forekommer mig, at det er et af de områder, hvor radioen har planer til ændringer, som vil byde på en forbedret kvalitet.

Men hver gang, vi kommer og stiller kvalitetskrav til Danmarks radio — og de kvalitetskrav bør stilles evig og altid, og de kan ikke stilles for tit — så kommer man samtidig i den overordentlig hårde situation, at der mangler penge. Det koster penge at gøre den slags ting. En ordentlig TV-avis skulle da have nogle korrespondenter i udlandet, det er helt klart; det kan da enhver, der har lidt journalistisk kendskab, forstå. Men ét styk sådan i New York vil koste ca. 1/2 million kr. eller noget i den retning, og så var der jo nok nogen, der fik et fuldstændigt slagtilfælde, hvis vi ikke skulle bruge 2 mill. kr. om året, men altså 2 1/2 mill. kr., og så bare for denne forøgelse fik en korrespondent i New York ekstra. Det er oplagt, at Danmarks radio i dag sparer for meget på ting, som er vigtige, og som vi burde have simpelt hen for at få gjort tingene godt nok. Det burde ikke undre nogen, at det koster en del penge at drive

radio og fjernsyn af brugbar kvalitet i et lille land, hvor der er forholdsvis få lyttere og seere til at betale det. Vi er et af de mindste lande, som skal have et fuldt udbygget sæt af radio og fjernsyn, og det stiller naturligtvis ganske store krav.

Det er forbløffende, at vore licensudgifter i Danmark ligger på linje med de øvrige landes, og det er forbløffende, at formanden for statsrevisorerne i den anledning har ment, det skulle være nødvendigt med en særlig undersøgelse. Jeg kunne forestille mig andre motiver, men licensstørrelsen forekommer mig at være en overordentlig dårlig motivering, når man blot ved en ganske simpel undersøgelse kunne konstatere, hvorledes dette forhold ligger.

Jeg er af den opfattelse, at vi bør gå langt videre med udbygning af vor radio og vort fjernsyn. Jeg er af den opfattelse, at det bestemt ikke skal ske på den måde, det ærede medlem hr. Ninn-Hansen på frygtelig vis truer os med, nemlig at vi skal have et konkurrerende, kommercielt TV. Det har vi set resultaterne af i England, hvor alle med lidt indblik i sagerne synes, det er rædselsfuldt. De laver selvfølgelig også noget godt ind imellem, men kvalitetsmæssigt kan det ikke stå sig. Jeg ser ingen som helst grund til, at vi skal over i den slags eksperimenter, men jeg ser derimod al grund til, at vi skal have en debat om radio og fjernsyn, en principdebat, og det skal ikke være set i det, skal vi sige snegleperspektiv, hvori denne debat blev startet, men en debat, hvori man virkelig trækker linjerne op. Jeg mener, det kan være nyttigt, hvis det ærede medlem hr. Thisted Knudsens initiativ kan føre til, at vi får en sådan debat ved lejlighed, så er det vistnok det eneste positive, jeg kan mande mig op til at sige om dette oplæg til debat i folketinget.

Iver Poulsen: Ja, der har jo stået en del blæst om denne forespørgsel, såvel i dagspressen som i selve TV; men i vort parti synes vi, at den ærede forespørgers interesse og videbegærlighed er særdeles velbegrunderet. Vi har jo i vort parti også haft lyst til at vide besked om visse forhold inden for radio og TV. Jeg kan blot henvise til de spørgsmål, som det ærede medlem hr. Johan Asmussen i sommer rettede til den højtærede kulturminister netop vedrørende oplysnin-

[Iver Poulsen.]

ger om de enkelte udsendelsers økonomi og i det hele taget om det reglement for regnskabsforholdene, som skulle være udarbejdet i henhold til 1959-loven om radiospredning. Det var jo ikke store ting, den højtærede kulturminister kunne oplyse det ærede medlem hr. Johan Asmussen om i sine svar, men så meget fik vi da ud af dem, at der for tiden arbejdes med gennemsnitsregnskaber for de enkelte udsendelseskategorier, og her må der jo også blive tale om TV-udsendelseskategorier. Derfor vil jeg gerne spørge den højtærede kulturminister, hvornår vi kan vente disse regnskaber for de enkelte udsendelseskategorier, som kulturministeren jo dengang lovede ville blive offentliggjort.

Det er vist ikke helt forkert at sige, at den ærede forespørger ude i befolkningen er omgivet af stor sympati på grund af den interesse og videbegærlighed, som han har vist i denne sag, og denne sympati blev bestemt ikke mindre efter den TV-udsendelse i lørdags, hvor det ærede medlem skulle udbyde sin forespørgsel over for radiorådets næstformand, professor Stangerup.

Det er en udbredt opfattelse i befolkningen, at her blev der tilkendegivet en vrangvilje fra TV over for forespørgeren og det problem, der nu var hans, som i hvert fald faldt i meget dårlig jord. Det er der jo også givet klart udtryk for fra store kredse — jeg tænker ikke blot på de 700 breve, som den ærede forespørger har modtaget, men også på, at der er talt meget om det mand og mand imellem, og at det er kommet klart til udtryk i en lang, lang række læserindlæg i dagbladene. En sådan vrangvillig indstilling som den, der kom til udtryk fra TVs side, er meget uheldig, og jeg mener i hvert fald, at det i nogen måde kan begrunde den ærede forespørgers udtalelse om, at der var noget med „vi alene vide“. I hvert fald kan det ikke være rigtigt at imødegå en kritik på den måde, som den her blev imødegået.

Hvad angår TV-avisens organisationsform, angår det ikke helt klart af forespørgslen, hvad man egentlig skal forstå derved. Men jeg har jo siddet og lyttet til debatten, og med hensyn til organisationsformen vil jeg gerne i denne forbindelse sige, at jeg havde den store glæde at være

gæst ved et kursus, som TV-medarbejderne havde arrangeret oppe i Nordsjælland, og hvor man søgte at få at vide, hvordan forskellige kredse så på den kommende TV-avis. Der var inviteret en politiker fra hvert parti, og det spørgsmål, vi blev stillet over for, lød: hvad kan man vente at TV-avisen skal dække politisk? Men også mange andre spørgsmål blev drøftet, idet der blev stillet direkte spørgsmål. I denne forbindelse vil jeg nøjes med at sige: der var almindelig enighed om, at TV-avisens personale skulle ikke blot have journalistisk frihed, men de skulle som de specialister, de fagfolk, de er, have en meget udstrakt frihed til at organisere dette nye.

Der var en virkelig forståelse, mener jeg, blandt de deltagende politikere for, at her stod man over for noget nyt, og at man måtte være klar over, at dette nye ville medføre visse begyndelsesvanskeligheder. Den højtærede minister brugte udtrykket, at der måtte være en tilpasningsperiode, og det er jeg fuldstændig enig med ministeren i. Jeg gav på forespørgsel et lille råd oppe på dette kursus: at de mennesker, der nu skulle lave denne TV-avis, skulle prøve at placere sig i seernes stol og ikke blot som teknikeren og fagmanden stå bag ved; for det var jo dog seerne, der skulle se avisen, og det var seerne, der skulle betale avisen. Derfor troede jeg — og det mener jeg da stadig væk — at der er meget god grund til, at disse teknikere, disse dygtige journalister, også går om på den anden side af skærmen og får en forestilling om, hvad det er, seerne kunne tænke sig, og hvad de venter.

Nu skal TV-avisen selvfølgelig ikke laves lige bestemt, som alle seere ønsker, det er komplet umuligt, for det, den ene seer ønsker, ønsker den anden seer på en anden måde. Men jeg tror, det ville være af stor værdi, hvis disse teknikere og fagfolk kunne prøve at få endnu en forbindelse ud til seerne ud over lige netop den, den højtærede kulturminister omtalte, igennem de forskellige organisationer og se at finde et balancepunkt imellem den kontakt, man dér får, og den pædagogiske virksomhed, som må være TV-avisens tillige med andre, og ud fra dette balancepunkt bygge en avis op. Det må jo være meningen med en

[Iver Poulsen.]

TV-avis, at det er noget, der skal ses, ellers er der ingen mening i at bruge en skærm til det; det er ikke blot noget, der skal høres. Det er en meget, meget vanskelig opgave, men det er, som den højtærede kulturminister sagde: man har inden for TV-avisen visse muligheder — det kan der overhovedet ikke være tvivl om — og disse muligheder er teknikerne i stand til at bearbejde og tage med ind i deres beregninger og deres arbejde; det er jo teknikerne, der skal lave TV-avisen under den størst mulige frihed, men samtidig under en snæver kontakt med de seere, som skal se og betale. Vi har jo forløberer eller forgængerer for TV-avisen, Ekko, og det er da i hvert fald mit indtryk, at der var meget, meget stor tilfredshed og glæde over Ekko, det er de samme mennesker, det drejer sig om; de viste, de var talentfulde, og de må kunne løse opgaven. Blot må vi nødvendigvis give dem den nødvendige tid til at løse denne opgave, som er ny, og som står over for visse begyndelsesvanskeligheder og, som den højtærede kulturminister sagde, en tilpasningsperiode. Det er tvingende nødvendigt, og jeg er overbevist om, at hvis disse dygtige teknikere og journalister, der står bag skærmen, får tid til at bygge det nye op, er jeg ikke i tvivl om, at vi med tiden vil få en TV-avis, som vi er tilfredse med og glade for.

Niels Westerby: Forespørgslen fra det ærede medlem hr. Thisted Knudsen og den store interesse, der i befolkningen og også her i Folketinget er for denne forespørgsel, viser, hvor vigtigt fjernsynet er blevet som et led i vores alles dagligdag.

Jeg må måske lige gøre et lille ophold ved de partipolitiske kulisser, der har været omkring denne forespørgsel. Oprindeligt var det jo sådan, at det ærede medlem hr. Thisted Knudsen og det ærede medlem hr. Ninn-Hansen i fællesskab stillede en forespørgsel på såvel venstres som det konservative folkepartis vegne. Sådan forløb det i over en uge. Da der var gået en uge, meddelte man fra venstres side, at partiet venstre ikke længere stod bag ved det ærede medlem hr. Thisted Knudsen. Dette skal jeg ikke kommentere. Men efter at dette forløb, meddelte det ærede medlem hr. Ninn-

Hansen, at hverken han eller det konservative folkeparti stod bag ved den forespørgsel, som det ærede medlem hr. Thisted Knudsen stiller i dag.

Man må vel gå ud fra, at når der stilles en forespørgsel i det høje ting, så er lede-tråden og bestræbelsen den, at man har ædle motiver gående ud på at forbedre det forhold, man stiller forespørgsel om. Den motivering for at trække forespørgslen tilbage, man gav fra konservativ side og fra det ærede medlem hr. Ninn-Hansens side, var den, at da venstre ikke længere stod bag forespørgslen, ville man heller ikke gøre det selv. Det frister én unægtelig til at spørge: er det således, at det partipolitiske hensyn, at det konservative folkeparti netop gerne vil stille en forespørgsel sammen med venstre, er så vigtigt og så afgørende, at selve det, der må være hovedsagen, nemlig det ædle motiv om at rette på TV-avisens forhold, skal træde i baggrunden? Bør det være sådan, at partipolitik går forud for sagen? Bør det ikke altid være sådan, at sagen går forud for partipolitik? Skulle man så ikke opretholde en forespørgsel, hvis man mener, den er rigtig, selv om et andet parti ikke længere ønsker at stå bag?

Man kan ikke sige andet, end at det ærede medlem hr. Thisted Knudsen er blevet forladt af guder og mennesker i denne sag, ja, nærmest opholder sig ude i den kolde sne; han er en modig mand, det skal jeg complimentere ham for, men på den anden side må man forstå, at jeg anlægger en noget anden vurdering over for det ærede medlem hr. Ninn-Hansen.

Det er blevet nævnt meget ofte her i debatten, at det ærede medlem hr. Thisted Knudsen har modtaget op til 600-700 sympatitilkendegivelser fra alle dele af landet. Jeg vil dog stille det spørgsmål: hvis det allerede nu var sådan, at man afskaffede TV-avisen og i stedet for genindførte TV-aktuel, ville der så ikke komme mange gange 600-700 henvendelser, der sagde, at man er tilfreds med det nye?

Det, der er baggrunden for det ærede medlem hr. Thisted Knudsens forespørgsel til den højtærede minister for kulturelle anliggender, er, at den højtærede minister efter loven har et vist formelt ansvar for Danmarks radio; men man kan vel også sige, at det er, ligesom debatten svæver, for den

[Niels Westerby]

højtærede minister gjorde det klart, at han ønskede i alt fald ikke at gribe ind i programlægningen i Danmarks radio, hverken for radioens eller for fjernsynets vedkommende. En debat havde først virkelig mening i dag med den forespørgsels karakter, den har, hvis den gik ud på at kritisere, at den højtærede kulturminister havde grebet ind over for radio og TV og forsøgt at lave en slags planlægning af programmet; men dette, at den højtærede kulturminister intet har foretaget sig, kan i og for sig ikke give anledning til, at man stiller en forespørgsel på dette tidspunkt.

I det hele taget finder jeg, det i visse henseender er noget malplaceret. Det er naturligvis rigtigt, at når et medlem af tinget rejser et spørgsmål, så bør det drøftes, og det bør også påskønnes, at det ærede medlem viser initiativ. Men når man laver en TV-avis, og den kun har fungeret ganske kort tid, og den skal have tid til at indkøres, og der skal tid til at vinde erfaringer og tid til at lægge det hele ind i faste baner og planlægge og gøre det ordentligt og få nye inspirationer, er det så rigtigt ganske kort tid efter at rejse kritik af den? Hører det ikke med til rimelighed og retfærdighed at lade et stykke tid gå? Er det helt fair over for medarbejderne straks at kaste sig over TV-avisen, før denne udsendelse har kunnet finde sin form?

Hovedsagen i denne debat er jo i virkeligheden noget i retning af et spørgsmål om et vist indhold i selve ytringsfriheden. Det var jo oprindelig sådan, at man gav en bestemmelse i grundloven om, at der var fuld trykkefrihed. Enhver har ret til frit at offentliggøre sine tanker på tryk, står der i grundloven. Efterfølgende kan der gøres et ansvar gældende, hvis man har overtrådt visse bestemte regler. Senere fik vi film og teater, og man havde den opfattelse, at det ville have en så slagkraftig indvirkning på dem, der overværede film og teaterforestillinger, at dér måtte der gennemføres en slags forhåndscensur. Dette er man efterhånden ved at glide væk fra; det er, ligesom trangen til censur er ved at udtømmes. Selvefølgelig kan man også rejse det spørgsmål for TVs og radioens vedkommende, om den propagandistiske slagkraft i udsendelserne er så stor, at man måske kunne sige, at

der var en vis grund til forhåndscensur. Det mener jeg imidlertid ikke. Det vil aldrig være muligt at få et fjernsyn af virkelig kvalitet, at få arbejdsglæde hos dem, der arbejder i fjernsynet og radioen, at få dem til at vise initiativ og mod, hvis der er forhåndscensur. Vi vil aldrig få hverken den nyhedsmæssige, den kunstneriske eller andre former for kvalitet. Jeg tror, det må være helt klart, at for det gode arbejde i fjernsynet er det nødvendigt, at der ikke er nogen, der blander sig i det over for dem, der sagligt arbejder med det.

Man vil forstå af mine bemærkninger, at jeg ikke er særlig tilfreds hverken med programudvalget eller med radiatorådet, da sådanne institutioner i huset uundgåelig let får en karakter af institutioner, der griber ind på forhånd over for tilrettelæggelsen og planlægningen i radiohuset og for TVs vedkommende. Men naturligvis er der stadig væk det problem, at der må sættes grænser for alle former for magtudfoldelse, og selv om vi må give frihed til medarbejderne i TV og radio, må der også her gælde visse grænser. Det er blevet sagt så mange gange, at radio og TV er et statsmonopol. Det er det også. Men giver man den uhæmmede frihed for medarbejderne, bliver det ikke længere et statsmonopol, så bliver det et monopol, der faktisk kan udøves af medarbejder Petersen, af medarbejder Jensen o. s. v. Det er jo i virkeligheden sandheden.

Jeg tror derfor, at man må have interessen samlet om at give faste regler for, hvilke grænser der er for udfoldelsen inden for TV, ikke en forhåndscensur, men faste regler for et efterfølgende ansvar, så præcist udformet som muligt. De skal selvfølgelig kun ramme på visse væsentlige punkter: partipolitisk misbrug, religiøst misbrug, urigtige meddelelser i fjernsyn og radio og den slags ting. Kun de værste ting skal skæres væk; reglerne skal være snævre, de skal være præcist formuleret og kun ramme det, der er allermost påkrævet. Sådanne regler bør efter min mening påses overholdt af generaldirektøren for radio og TV under ansvar over for kulturministeren, der igen har ansvar over for folketinget.

Jeg har forstået på mange af de ærede ordførere i dag, at de mener, der er behov for en principiel debat om TVs og radioens, navnlig TVs, forhold. Det fremgik af de

[Niels Westerby]

ærede medlemmer hr. Ninn-Hansens, hr. Morten Langes og hr. Niels Matthiasens redegørelser og vistnok også af alle de øvrige medlemmers indlæg. Jeg mener også, at der bør være en virkelig principiel debat om grundlaget for og vilkårene for TVs og radioens virke. Jeg mener også, at det økonomiske ansvar og de økonomiske rammer må lægges her i det høje ting både for radioens og TVs vedkommende. Jeg hilser med tilfredshed det initiativ, som statsrevisorerne med det ærede medlem hr. Poul Møller i spidsen har taget til en undersøgelse af de økonomiske forhold ved radio og TV. Er der overflødigheder, bør de skæres væk. Men samtidig vil jeg i enighed med det ærede medlem hr. Morten Lange præcisere, at det kan ikke blot blive et spørgsmål om at løfte sparekniven. Hvis man vil have godt TV her i landet, må der betales for det, der må betales det, der er nødvendigt; men man må naturligvis også altid være agtpågivende over for, at der ikke går visse midler hen, hvor der ikke er brug for det. En sådan undersøgelse synes jeg er en god ting, og jeg håber, at den højtærede kulturminister vil støtte den på alle de punkter, hvor han kan støtte den.

Med disse bemærkninger vil jeg tillade mig at fremsætte følgende forslag om overgang til næste sag på dagsordenen:

„Idet folketinget tager ministeren for kulturelle anliggendes besvarelse af forespørgslen til efterretning og opfordrer ministeren til snarest muligt i folketinget at give en redegørelse for ministerens principielle syn på Danmarks radios stilling og vilkår samt støtte den undersøgelse, som statsrevisorerne har indledt over for statsradiofonien,

går tinget over til næste punkt på dagsordenen.“

Første næstformand (*From*): Der er nu fremsat følgende forslag om overgang til næste sag på dagsordenen: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i forhandlingen.

Ministeren for kulturelle anliggender (*Sølvhøj*): Jeg vil gerne takke for de synspunkter, som er fremkommet fra de ærede ordførere her i dag. Det er måske sådan for os alle

sammen, at forventningen om en debat med synspunkter, der støder hårdt imod hinanden, er ikke blevet indfriet; det har jo været en særdeles stiltfærdig debat.

Vedrørende en detalje i radioens og fjernsynets virksomhed har der været uenighed, men i de principielle synspunkter tror jeg ikke uenigheden er så stor. Jeg må måske have lov til at udtrykke håbet om, at principper mere end detaljer i fremtiden vil blive genstand for folketingets drøftelser af radio og fjernsyn. Når man f. eks. taler om at anmelde forestillinger — det var det ærede medlem hr. Ninn-Hansen, der brugte det udtryk i forbindelse med TV-avisen — så vil jeg da for min del mene, at denne anmeldelsesvirksomhed må være en af radiatorets opgaver og en offentlig opgave og pressens opgave, men jeg tror ikke, folketinget skal anmelde alt for meget i forbindelse med disse udsendelser.

Selve det spørgsmål, som det ærede medlem hr. Thisted Knudsen var inde på, nemlig: er det fornuftigt, at vi har fået den TV-avis, eller er det en dårlig idé? skal jeg ikke besvare her. Som jeg gjorde rede for i mit første indlæg, er al international erfaring nået dertil, at det er en fornuftig disposition. Jeg har på fornemmelsen, at radiatoret virkelig har arbejdet dette sådan igennem, at de vil holde fast ved deres beslutning, men naturligvis vil de givetvis drøfte de synspunkter, som det ærede medlem og andre ærede medlemmer her har fremført.

Det principielle forslag, som det ærede medlem hr. Thisted Knudsen kom frem med om et kontaktudvalg, forstår jeg godt, når det drejer sig om bevæggrundene; jeg er bare ikke sikker på, om man ikke skal sige, at det, det drejer sig om, er at få kontakt, og ikke så meget et spørgsmål om at få udvalg. Kontakten er der ad de mange kanaler, som jeg har nævnt, og det er organiseret; lyttere og seere her i landet har et fællesforbund, som dækker 300.000 licenser og altså vel tre gange så mange mennesker; det forekommer mig, at dette fællesforbund og dets udmærkede forbindelse til radiatoret i virkeligheden på fornuftig måde dækker det kontaktbehov, som det ærede medlem har ret i er til stede. Jeg tror ikke, vi skal have flere udvalg; jeg tror, at fællesforbundet skal drøfte med radiatoret de former for kontakt, man kunne tænke sig,

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

og jeg ved, de vil blive venligt modtaget. Jeg tror ikke, der skal nogen ministerdirigering til i den forbindelse.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen stillede mig en række konkrete spørgsmål i forbindelse med TV-avisen. Det ærede medlem spurgte vedrørende det beløb, jeg havde nævnt som driftsudgifter — det var nu 2,3 mill. kr. — om teknikerne var med, og jeg kan sige, at de beløb, jeg opgav, var den merudgift, der påføres Danmarks radio ved etableringen af nyhedstjenesten, og dér er teknikerne med. Jeg kan også oplyse over for det ærede medlem til bedømmelse af det forslag om licensforhøjelse, som foreløbig er nået fra radiatorrådet og til mig, at licensforhøjelsen har også TV-avisen med.

Det ærede medlem hr. Morten Lange og flere andre var inde på spørgsmålet om tilværing. Det er klart, at alle, der har været dagbladslæsere, så længe de har kunnet læse, ved, at når man ændrer noget, når man ændrer et avishoved, når man ændrer en opsætningsform, så kommer der først en reaktion derimod; jeg tror, der er en analogi her til TV-avisen. Hele den debat, vi har været igennem her i landet, har man også været igennem i Sverige ganske på samme måde — med det forbehold, at debatten aldrig nåede frem til det svenske andetkammer — og det viser sig nu, hvis man tør dømme efter den almindelige offentlige reaktion, at der er såmænd meget god tilfredshed med den svenske TV-avis.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen stillede mig nogle spørgsmål af mere teknisk karakter, nogle spørgsmål, som jeg både finder velmotiverede, og som jeg gerne vil besvare. Der er spørgsmålet, om man registrerer TV-avisen. Det er klart, at der til beskyttelse af borgerne må være en mulighed for at fastslå, hvad der virkelig er kommet frem i disse udsendelser. Det er sådan, at manuskripter til TV-avisen samt fotografier og filmklip, der anvendes i TV-avisen, principielt opbevares uden tids-

begrænsning. Lydsiden, altså det talte, opbevares i 3 måneder fra udsendelsen. Der er én ting, der ikke opbevares, og det er de indslag i TV-avisen, der er taget på det såkaldte ampex, på de egentlige lydbånd; det er et spørgsmål, som man måske nok endnu en gang skal underkaste en overvejelse, men jeg vil dog gerne sige, at når man ikke opbevarer dem, er det simpelt hen, fordi disse lydbånd koster 4.000 kr. stykket; de kører en time, og det er et økonomisk spørgsmål, hvorvidt man skal tage dem med, eller hvorvidt man ikke er tilstrækkelig sikret med de kilder, jeg her har nævnt, altså manuskripter, lydsiden, fotografier og filmklip. Jeg vil tro, at det rækker til en klar konstatering af, hvad der egentlig er blevet sagt og vist den pågældende aften.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen kom dernæst ind på den meget interessante problemstilling omkring det, man kunne kalde retsværnet, i det hele taget borgernes beskyttelse. Jeg er bekendt med, at denne sag foreløbig er afsluttet i Nordisk Råd på 12. session i 1964, hvor rådet tog til efterretning, at det på grund af visse forskelligheder i radioorganisationernes opbygning og forskelligheder i den øvrige lovgivning, som har betydning her, presselovgivning, straffelovgivning o. s. v., vil møde vanskeligheder at gennemføre en helt ensartet lovgivning om radioens ansvar. Radiorådets opfattelse har principielt været, at dansk rets almindelige erstatnings- og strafferegler yder borgerne tilstrækkeligt retsværn, men det er vel rigtigt i den forbindelse at tilføje, at radiatorrådet er en offentlig institution af en sådan art, at den er undergivet folketingets ombudsmands kompetence.

I og for sig kan det vel næppe tilfredsstille hverken det ærede medlem hr. Ninn-Hansen eller mig, men der er et supplement til denne beskyttelse, som jeg synes er væsentligt, nemlig at der af radiatorrådet den 7. april 1964 blev fastlagt nogle publiceringsregler, som netop skal give spilleregler for, hvad man kan tillade sig at sige i

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

radioens udsendelser. Disse spilleregler, disse publiceringsregler, blev fastlagt ved et samarbejde mellem en kreds bestående af chefredaktører og journalister fra journalisterne organisation samt repræsentanter for Danmarks radios egne programmedarbejdere, radiatorådet og Danmarks radios embedsmandsmæssige ledelse. Senere blev disse publiceringsregler tiltrådt af den danske presses telegramudvalg og af Dansk Journalistforbund.

Med hensyn til berigtigelser — og det er måske det væsentligste punkt — vil jeg henlede opmærksomheden på, at publiceringsreglerne indeholder følgende bestemmelse i deres afsnit 2, punkt 14:

„Er der i en udsendelse bragt urigtige oplysninger, skal berigtigelse bringes snarest muligt og tillige så vidt gørligt i samme program eller udsendelsestid, hvori den urigtige meddelelse fremkom. En berigtigelse skal altid underkastes nøje kontrol og må ikke fremmes for hurtighedens skyld på pålidelighedens bekostning.“

Så vidt er man altså nået på dette område i øjeblikket. Men jeg vil gerne tilføje, at spørgsmålet om muligheden for udarbejdelse af fælles nordiske regler om berigtigelser for øjeblikket er under overvejelse i Sveriges radio, som har påtaget sig en nordisk koordineringsopgave; der er altså et arbejde, der pågår endnu, så vi kan sikkert vente en endnu klarere udformning af berigtigelsespligter og øvrige beskyttelsesrettigheder.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen var også inde på, at det i og for sig var på tide inden alt for længe at få en principdebat om hele monoopolet, om radioens almindelige virksomhed og om principperne for denne virksomhed. Hvorvidt det skal føre til, at der skal konkurrence i æteren, ved jeg ikke. Jeg har bemærket i et dagbladsreferat fra i sommer, at det ærede medlem hr. Lembourn har sagt — hvis jeg må citere fra dagbladet B.T. for den 7. juli —:

„Hvis ikke kulturminister Hans Sølvhøj selv tager initiativ til at skabe konkurrence i æteren — både for radio og fjernsyn — vil det konservative folkeparti stille forslag herom i den kommende folketingsamling.“

Jeg ved ikke, om dette synspunkt principielt er fastholdt, om man eventuelt vil afvente senere diskussioner; men jeg synes i og for sig ikke, der kan være nogen anledning for mig til at polemisere imod, at det kommer frem her. Det er rigtigt at få en debat om, hvorvidt monoopolet er rimeligt; det er rigtigt at få en debat om monoopolets almindelige arbejdsvilkår.

Både det ærede medlem hr. Helveg Petersen og det ærede medlem hr. Niels Matthiasen var inde på den fejlmargen, der kan siges at være i private statistikker som den, det ærede medlem hr. Thisted Knudsen er kommet frem med her. Jeg ved ikke, hvor meget vægt man kan lægge på dem; jeg forstår udmærket, at de har gjort indtryk på dem, der modtager disse breve. Om man kan drage generelle slutninger af dem, må jeg derimod tvivle lidt på. Men jeg synes, det er rigtigt, at man følger udviklingen et stykke tid, at man tager sig god tid, og at man så forsøger at vurdere, hvordan den almindelige publikums mæssige indstilling er over for denne TV-avis.

Det ærede medlem hr. Iver Poulsen var i mere generel forstand inde på, at regnskaberne gerne skulle være så offentlige som muligt. Det er jeg også tilhænger af, og jeg håber, at det arbejde, som Danmarks radio i øjeblikket foretager for at finde frem til en mulighed for offentliggørelse af regnskaber for visse udsendelseskategorier, snart vil være afsluttet, så vi kan få nogle tal frem. De almindelige bestemmelser om regnskabsvæsenet, som det ærede medlem strejffede, har jeg allerede talt om; sådanne bestemmelser, som loven foreskriver, fremkom i 1928, 1931, 1933 og 1964.

Det ærede medlem hr. Niels Westerberby nævnte dette med, at monoopolet ligesom kan forandres efter sin ideelle hensigt, alt efter om det er medarbejder Petersen eller medarbejder Jensen, der skal forvalte det og forvalte det suverænt — sådan forstod jeg det ærede medlem. Over for det ærede medlem vil jeg igen pege på disse publiceringsregler, der netop er almindelige forhåndsbestemmelser, som intet har med forhåndscensur at gøre; de er spilleregler, som jeg synes er fornuftige, som radiatorådet og de nævnte instanser har kunnet godtage, og som jeg synes afgiver en vis garanti for fair play og ordentlig information.

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

Det ærede medlem sluttede sit indlæg med at fremsætte et dagsordensforslag. Jeg kan godt modtage dette forslag. Også jeg synes, det er rigtigt at få en principdebat; også jeg synes, at man bør takke statsrevisorerne og deres formand for det initiativ, der er taget til en grundig undersøgelse af Danmarks radios driftsudgifter med særligt henblik på personalepolitikken.

Må jeg have lov at nævne til allersidst, at disse principdebatter om radioens og TVs virksomhed måske burde være en tilbagevendende begivenhed; jeg vil gerne understrege: netop ikke anmeldervirksomhed, men principdebatter om radioens virksomhed. I Norge har man det gode princip, at når årsberetningen fra den norske kringkastning er kommet, har stortinget én stor, samlet debat om kringkastningens virksomhed i det år, der er gået. Jeg skal ikke uden videre stille forslag om en sådan praksis her i landet, men jeg synes da i hvert fald, det er værd at overveje, om noget sådant ikke også ville være nyttigt her i Danmark.

Forespørgeren (Thisted Knudsen): Jeg tror, at man efter denne debat har lov at konstatere, at det modsætningsforhold, som efter min opfattelse består mellem fjernsynet og de mange seere, ikke er blevet mindre. Jeg mener, at det, der er sket ved denne lejlighed, er, at den højtærede minister for kulturelle anliggender har sagt det, han som minister skulle sige, men at han egentlig ikke har gjort nogen indrømmelser til en situation, som er åbenbar.

Det ærede medlem hr. Niels Matthiasen — ja, man kan tage sagen på den måde. Jeg kunne citere blade fra hans egen parti-pressen, der ville være et slag i ansigtet på det ærede medlem.

Det, der er tale om her, er altså egentlig ikke noget politisk; man skal ikke ramme mig — det fremgik måske ikke altid klart af ordførernes udtalelser — men der er en opfattelse ude i befolkningen, gående ud på, at der er en lang række problemer omkring det danske fjernsyn, problemer, som hænger sammen med, at man ikke viser seerne noget hensyn. Det er situationen. Den er ikke forbedret.

Må jeg lige sige til den højtærede minister om kontakten: jeg mener, at de kontakt-

organer, som vi har, både i henhold til fjernsynsloven og loven om radiospredning, og at det, man gør — jeg skal ikke angribe det — fra ledelsens side, ikke er tilstrækkeligt. Hvis det var tilstrækkeligt, ville denne situation ikke være opstået. Der er mange andre måder at skabe kontakt på. I dag går der en masse rygter, det ved alle. Man taler om den politik, som føres ude i fjernsynshuset. Man taler om de mange ansættelser, de 2.100. Næstformanden slyngede ud i fjernsynet lørdag aften, at 31 journalister laver de 30 pct. af udsendelserne. Så spørger folk: hvad laver resten? Man står over for en licensforhøjelse, som ikke er behagelig, til 200 kr. om året, det er dog endnu penge for befolkningen. Hvordan skaber man så kontakt her? Man har skærmen. Jeg har sagt det før: lad os få regnskaberne på skærmen, lad os få spørgsmål ind, lad os også drøfte personalepolitikken. Jeg kan da erkende, at forhenværende statsminister Viggo Kampmann egentlig har været inde på nøjagtig den samme tanke. Sådant bidrager man altså til at skabe den forståelse og den baggrund, som i dag mangler. Det kan ministeren ikke engang hviske i øret på rådsformanden; det kan jeg sige. Nu sidder rådsformanden dernede, og vi er jo både på talefod og lyd fod og meget andet, så lad det altså være sagt på denne måde, så det ikke er til at misforstå. Det er en af måderne.

Jeg personlig tror også, det bliver nødvendigt at skabe kontakt gennem en lovændring. Jeg mener ikke, at disse seere ønsker at bestemme noget; men de ønsker i langt højere grad på et ansvarligt grundlag at gøre sig gældende over for programudvalget, give til kende, hvad de mener, under ansvar over for os alle. Jeg forstår ikke, hvorfor den højtærede minister egentlig afviser den tanke. Jeg synes, at hvis jeg havde været minister — hvad jeg forhåbentlig bliver engang — ville jeg i hvert fald stille mig meget forstående over for så megen fornuft, som jeg her har givet udtryk for. Det er muligt, der ingen løsning er, men det er forkert at afvise, at der ikke er behov for en langt, langt bedre seerkontakt, end vi har i dag.

Hvad fjernsynsavisen angår, ynder man jo at sige — det var det ærede medlem hr. Morten Lange; jeg troede kun, der var én professor Hakon her i landet, men der er altså to — at den kritik er ganske uberet-

[Thisted Knudsen.]

tiget. Hvorfor er den nu egentlig det? Hvad er det egentlig, jeg har sagt? Jeg har slået fast, at vi skal have en TV-avis; jeg har slået fast, at vi har en radioavis, og forlangt, at disse må korrespondere med hinanden. Jeg kan nævne tilfælde, hvor den ene kl. 18³⁰ siger og den anden kl. 20 siger noget andet. Det har i øvrigt relation til den højtærede statsminister, nemlig spørgsmålet om, hvor længe regeringen skulle have lov at fremsætte lovforslag i folketinget, til 15. februar eller 15. marts; radioen og fjernsynsavisen angav forskellige tidspunkter. Jeg bebrejder dem det ikke, det er kun en bagatel, men det viser altså, at den højre hånd ikke ved, hvad den fornuftige venstre hånd gør; det er bare en bagatel. Men altså, kan man skabe det samarbejde, kan man skabe det?

Så er det, jeg siger, at det primære i TV er billederne. Jeg siger, at selvfølgelig skal man have orientering, men man må være klar over, at det er en skærm, man har, ikke et radioapparat o. s. v. Der er egentlig enighed til stede; men at fjernsynsskærmen ikke er en radio, hvor man skal læse op, men en skærm, hvor man netop skal se, hvor udmærkede og nydelige disse personer egentlig er, det vender man sig imod.

Jeg vil godt give tid; jeg mener egentlig i dag at kunne konstatere, at nu siger man alle sammen, at man er på vej, man har endnu ikke nået det fuldkomne. Det ærede medlem hr. Helveg Petersen, ikke sandt, som er pædagog, ved da, at man skal begynde at tugte sine børn i meget, meget god tid.

Det er muligt, jeg er begyndt en smule for tidligt, men vi er altså begyndt. Ja, det ved den højtærede undervisningsminister jo også. (*Undervisningsministeren* [K. B. Andersen]: Det kommer an på, hvordan vi tugter dem!). Ja, det kommer an på det, det er rigtigt; det kommer an på, hvilke metoder man anvender, jeg anvender de prøvede. (*Undervisningsministeren* [K. B. Andersen]: De gammeldags bliver snart afskaffet!). Det er det, der er det afgørende.

Derfor har denne debat slet ikke været omsonst; ja, det er muligt, der er nogen, der mener det, så sig det; jeg personlig siger kun, hvad jeg selv mener. Jeg mener ikke, debatten har været omsonst, for den

vil rejse endnu mere diskussion, den skal også nok åbne døre, der skal også nok komme nogle resultater, det er jeg ikke et øjeblik i tvivl om.

Så har det ærede medlem hr. Niels Westerby — ja, han tager jo somme tider fejl af situationen — stillet et dagsordensforslag. Nu er jeg jo så intelligent, at hvis der endelig skulle stilles et dagsordensforslag, så var jeg nu i stand til at skrive det selv; jeg behøver ikke at bede det ærede medlem hr. Niels Westerby om det. Jeg kan blot sige, at dette forslag har vi ikke noget ønske om at give vor tilslutning, og jeg vil anbefale tingets medlemmer at stemme imod dette dagsordensforslag. At stemme imod er efter mit skøn det rigtige i den situation, vi befinder os i. Så må ministeren nøjes med de fornuftige henstillinger, han har fået; det ville være en meget klogere og værdigere udgang på denne debat.

Niels Matthiasen: Jeg skal ikke gøre meget for at forlænge denne debat, kun gøre den enkelte bemærkning til det ærede medlem hr. Ninn-Hansen, at jeg takker ham for den forklaring, vi fik på, at han selv og det konservative folkeparti trak sig tilbage fra forespørgslen. Efter denne forklaring er det begyndt at dæmre for mig, hvad man mener med udtrykket at bevæge sig på harefod i kludesko, særlig på baggrund af den tale, som det konservative folkepartis ordfører, det ærede medlem hr. Ninn-Hansen, holdt, hvor han netop fremhævede denne forespørgsel som et udtryk for det gode VK-samarbejde; men der må dog altså være visse kommunikationer, der svinger.

Så vil jeg gerne have lov til at sige, at jeg må give det ærede medlem ret i, at han ikke er sagkyndig, når han siger, at jeg udtalte mig i detaljer i mit indlæg. Jeg udtalte mig netop ikke i detaljer, men fremhævede det principielle i forbindelse med TV-avisen: hvad der er dens opgave, hvordan den bedst kan løses, hvilke muligheder der ligger, men jeg udgik netop detaljer. Den samme mangel på sagkundskab kunne man måske sige der var i det ærede medlems udtalelser om det kgl. teater, for jeg kan ikke tænke mig, at det ærede medlem ikke skulle vide, at en af de ting, der er et stående diskussionsemne inden for teater-

[Niels Matthiasen.]

krede, netop er at undgå anmeldelsen på premiereaftenen og først tage den nogle aftener efter, fordi det også på et teater er sådan — selv om det er helt andre forhold end ved en engangsforestilling — at den første aften er det aldrig så godt som de senere aftener.

Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen skal jeg blot gøre opmærksom på, at jeg netop ikke lagde politik ind i mit indlæg, men sagde, at TV-avisen skulle orientere, fortælle kendsgerningerne, behagelige eller ubehagelige, men under alle omstændigheder lægge dem frem, ikke tage stilling, men viderebringe dem, sådan at seerne selv kunne tage stilling til problemerne.

Så skal jeg blot sige, at også jeg vil hilse med tilfredshed, om man ved en passende lejlighed i det høje ting kan tage en generel drøftelse af Danmarks radios forhold til TV, således at spørgsmålene kan blive klart oplyst, og jeg kan derfor på mit partis vegne anbefale at stemme for det stillede dagsordensforslag.

Ninn-Hansen: Den højtærede minister besvarede de spørgsmål, jeg havde stillet af såvel principiel som praktisk karakter vedrørende TV-avisen; spørgsmålene blev besvaret grundigt, og jeg takker for det. Jeg synes, den højtærede minister herved har medvirket til, at denne debat kunne få en saglig karakter.

Jeg må på et enkelt punkt gøre en bemærkning, idet jeg vil gøre den højtærede minister opmærksom på, at den henvendelse, jeg omtalte fra 3 fremtrædende medlemmer af Nordisk Råd, er kommet efter det tidspunkt, hvor der skete en henlæggelse af sagen i Danmarks radio. Jeg synes derfor, at det er naturligt — og sådan håber jeg også jeg må forstå den højtærede minister — at man nu tager sagen op for at få lagt ansvarsreglerne ganske klart, således som de er for dagspressen, hvor presseloven gælder, og hvor der også gælder de regler, man frivilligt er gået ind på. Jeg synes, det vil være rigtigt, hvis noget lignende kommer til at gælde for Danmarks radio, således at man får et ganske fast grundlag, det er jo helt nødvendigt.

Ja, med disse bemærkninger fra den højtærede minister og med de synspunkter, vi

har haft lejlighed til at fremsætte om denne dags emne, TV-avisen, havde vi regnet med og håbet på, at man havde fået mulighed for de forbedringer, vi ønsker, til trods for at der er visse principielle forskelle i synspunkterne hos den højtærede minister og os, men det er jo forskelle, vi bedre kan drøfte ved en senere lejlighed.

Det ærede medlem hr. Niels Westerby mente imidlertid, at han skulle give sagen en anden afslutning. Det ærede medlem beskæftigede sig med en vurdering af min person, og da det er mig så fuldstændig ligegyldigt, hvordan han vurderer mig, skal jeg afholde mig fra at kommentere dette.

Det ærede medlem beskæftigede sig også med samarbejdet mellem venstre og det konservative folkeparti. Der vil jeg i al stilfærdighed gøre det ærede medlem hr. Niels Westerby opmærksom på, at hvis der er nogen, der selv har sat sig uden for denne vurdering, så er det det ærede medlem hr. Niels Westerby. Det ærede medlem har ønsket at skade dette samarbejde og skade partiet venstre. Jeg ønsker det modsatte både med hensyn til samarbejdet og for partiet venstre.

Jeg vil gerne sige i anledning af den dagsorden, det ærede medlem har fremsat forslag om, at vi kan ikke efter den drøftelse, der har fundet sted, acceptere at tage ministerens besvarelse af forespørgslen til efterretning. Jeg har gjort opmærksom på, at der ikke er overensstemmelse mellem den højtærede minister og os. Men det interessante er jo, at det ærede medlem hr. Niels Westerby ikke selv har nogen som helst mulighed for at stemme for det dagsordensforslag, der giver tilslutning til ministeren. Det ærede medlem hr. Niels Westerby sagde ganske vist her i dag, at det var forkert at rejse denne debat, at man var kommet for tidligt med kritikken, at man måtte se, om det blev bedre, og forholde sig i ro. Hvad sagde det ærede medlem hr. Niels Westerby så den 31. oktober til Ålborg Stiftstidende? Jeg anmoder om tilladelse til at citere det. Der står her:

„Formanden for liberalt centrum, fuldmægtig, cand. jur. Niels Westerby:

Jeg synes, at TV-aktuelt var betydelig friskere end TV-avisen, som først kan blive god, hvis den får en betydelig op-

[Ninn-Hansen.]

pudsning. Radiorådet må naturligt være det første organ, hvori spørgsmålet fremsættes, men jeg mener, at det kan være forfriskende med en debat om emnet i folketinget.“

Altså det ærede medlem hr. Niels Westerby var næsten forridet til kritikken og vil i dag give tilslutning til ministerens redegørelse. Desuden ved jeg, at det ærede medlem hr. Niels Westerby vil ændre mange ting, men når han er inde på at ændre grundloven, så kan jeg ikke følge ham. Jeg ved ikke, hvorfor i alverden man gennem en udtalelse skulle give støtte til statsrevisorernes undersøgelse. Revisorer, det er ikke nogen, man pålægger noget eller støtter. Statsrevisorerne har ifølge grundlovens § 47 deres klare, frie stilling til at tage enhver sag op. De kan ifølge grundlovens § 47 kræve alle fornødne oplysninger og aktstykker meddelt, og jeg vil ikke stemme for et dagsordensforslag, som må virke således over for den højtærede kulturminister, som om vi ikke anser ham for selv at ville fremkomme med disse oplysninger, men mener, at det er nødvendigt, at folketinget skal udtale en støtte til statsrevisorerne, for at disse oplysninger kan fremkomme. Jeg regner selvfølgelig både med, at den højtærede kulturminister vil holde grundloven, og at den højtærede kulturminister vil komme med oplysningerne.

Jeg ønsker heller ikke at udtale mig til støtte for, at vi skal have en redegørelsesdebat, hvor partierne ikke har lejlighed til som under en anden og bedre form for debat at komme frem med deres synspunkter, en redegørelsesdebat, hvorunder der ikke kan fremsættes forslag til dagsordener som i dette tilfælde. Jeg vil ikke binde mig til nogen redegørelsesdebat. Vi er tilfredse med den højtærede ministers tilsagn og det tilsagn, der er kommet fra anden side om en principiel debat, og ligesom venstres gruppe vil den konservative gruppe afvise det ærede medlem hr. Niels Westerbys forslag til dagsorden.

Helveg Petersen: Vi er jo i en lidt underlig situation. De ærede ordførere her i det høje ting, der har ønsket denne debat, finder sig ikke i stand til at give tilslutning til det forslag til overgang til næste sag på dags-

ordenen, der er stillet, skønt det jo netop indgår i dette forslag, at vi skal have en principiel debat om Danmarks radios stilling og vilkår. Jeg gav i min tale udtryk for ønsket om, at vi får en sådan debat i det høje ting, og jeg kan derfor ikke med god samvittighed stå her og sige, at jeg ikke vil fremme et sådant dagsordensforslag. Naturligvis vil jeg gerne det. Med hensyn til de juridiske spidsfindigheder, det ærede medlem hr. Ninn-Hansen anførte over for slutningen, må jeg sige, at de altså ikke har anfægtet mig; jeg kan stemme for det forslag til dagsorden, der er stillet.

Må jeg med hensyn til det spørgsmål, der er draget frem i debatten af det ærede medlem hr. Thisted Knudsen og det ærede medlem hr. Ninn-Hansen om en kommende ny radioordning, sige, at det godt kan være, vi skal have en ny ordning med tiden; men jeg har ikke indtryk af, at det ærede medlem hr. Thisted Knudsens forslag om et kontaktudvalg på nogen mulig måde kan tilfredsstille det hensyn, vi her taler om. Jeg tror ikke, der igennem et sådant kontaktudvalg skabes den sikkerhed, det ærede medlem ønsker; jeg tror slet ikke, en sådan sikkerhed kan skabes, hvis vi overhovedet skal have en radio og et fjernsyn, hvor medarbejderne har frihed. Hvordan i alverden skulle vi kunne opbygge en ordning, der giver dem denne frihed, uden at der opstår risiko for, at dele af befolkningen føler sig utilfredse? Jeg tror altså, at det ærede medlem her idealiserer mulighederne helt ud i det urimelige. Men det ærede medlem kan jo komme med et forslag, der konkret viser, hvordan han tænker sig en sådan løsning gennemført.

Jeg har tidligere i det høje ting rejst det spørgsmål, om der ikke kan etableres en særlig TV-kanal for uddannelser. Det er et spørgsmål, som jeg håber vi kan debattere under en principiel debat her i det høje ting. Jeg synes netop, at vi bør tilstræbe en form, hvorunder vi i det høje ting diskuterer hovedlinjerne. Jeg ser hen til, at vi får en sådan debat, og det er derfor, jeg kan støtte dagsordensforslaget.

Må jeg sige til det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, at det er lidt bekymrende at høre det ærede medlem tale, som han gør, om befolkningen. Han gør det ud fra sit brede, gemytlige syn, som vi jo alle holder

[Helveg Petersen.]

så forfærdelig meget af. Der er ingen, der kan lade være med at blive charmeret af det ærede medlem, når han folder sig ud. Jeg tror blot ikke, der er noget at gøre ved det ærede medlem med hensyn til opdragelsesmulighederne; han har vokset sig for stor. Hvis vi havde fået fat i ham i tide, kunne det måske have hjulpet. Men altså: det ærede medlem har et Morten Korchsk syn på tingene, som i og for sig godt kan tiltale, men som alligevel ikke er svar på de problemer, vi her står over for. Det kan jo heller ikke holde at tale om os på den måde, det ærede medlem gør, når han siger, at vi har et ganske særligt forhold til skærmen, som man ikke har i andre lande — vi har en dansk forventning til denne danske skærm. Jeg tror ikke, det er muligt at trække os ud af den udvikling, der er i gang; og dette, at man på et vist tidspunkt instituerer et udmærket arrangement, der hedder TV-aktuelt, bundet til tidens forudsætninger og de tekniske muligheder, der foreligger, kan dog ikke medføre, at man i al fremtid skal være bundet til denne bestemte form. Det er denne mærkværdige konservatisme, jeg ikke begriber at man kan fastholde over for en udvikling, der i den grad også på dette område er præget af dynamik — og det ligner ikke det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, der jo i sig selv er et vidnesbyrd om dynamik, at indtage en sådan statisk holdning over for hele dette problem. Jeg er helt overbevist om, at hvis vi om et års tid læser debatten her, vil vi alle henfalde i forundring over, at det var muligt, at vi kunne føre en sådan debat om en TV-avis, der til den tid vil være gået ind som noget helt selvfølgelig og naturligt, selv om der stadig væk vil være ting, vi kan undres over og forarges over.

Jeg læste for et par dage siden, den 31. oktober, i Politiken en redegørelse om TV — der ikke, som det hedder i overskriften, „er en avis“ — en udmærket redegørelse skrevet af hr. Niels Barfoed. I slutningen af denne artikel siger TV-anmelderen, idet han henviser til debatten, der skulle finde sted her i det høje ting — og jeg beder om tilfaldelse til at citere —:

„Det drejer sig ikke om, at „ministeren skal redegøre for sin stilling til TV-avisens organisation, form og økonomi“, men om,

at TV-avisen finder ud af sig selv, af, hvad og hvem den har med at gøre.“

Jeg synes, det er en træffende bemærkning netop på et tidspunkt, da TV-avisen just er startet, og jeg er helt overbevist om, at man nok med de medarbejdere, man har, skal finde ud af, hvordan man skal bruge dette medium på en sådan måde, at vi simpelt hen ikke kan undvære det og den form, hvorunder dette medium fremtræder om et halvt års tid.

Morten Lange: Det ærede medlem hr. Thisted Knudsen er en mester i upræcision, det har vi fået flere beviser på i dag. Nogle vil sige en charmerende mester, men det gør ikke mangelen på præcision mindre påfaldende. Han opererer med en licensforhøjelse op til 200 kr. — jeg havde nær sagt: gid det var så vel, så fik vi noget mere puttet i kvaliteten; men noget sådant er der som bekendt ikke stillet forslag om, og det burde det ærede medlem vide, inden han indlader sig i debat. Det skader aldrig.

Det ærede medlem har nu en fornemmelse af, at han har ydet en kritikerindsats, og når TV-avisen bliver bedre, er det på grund af denne enestående indsats. Jeg skal til den ende blot tillade mig at bemærke, at jeg omhyggeligt har hørt efter den kritik, der er blevet fremført fra det ærede medlems side, og jeg har ikke fundet noget som helst i den, som ikke har været sagt langt mere præcist af TV-avisens forskellige fædre som deres målsætning, og så har jeg endda kun nævnt en lille bitte smule af, hvad der er målsætning for TV-avisen. Det ærede medlem har nemlig kun strejft nogle af de detaljer, der har betydning for opbygningen af den. Men hvis det ærede medlem tror, at han om en måned eller to kan gå ud og sige: det var godt, vi kritiserede, her kan I selv se, det har hjulpet, så overvurderer det ærede medlem sit pund ganske alvorligt. Der har i denne forbindelse ikke været tale om pund, ikke engang om gram; der har snarere været det modsatte.

Det ærede medlem hr. Niels Westerby har stillet et dagsordensforslag, og jeg vil nærmest sige, at det var da venligt af ham over for sine gamle kolleger hos venstre og de konservative, for det ærede medlem hr. Thisted Knudsen ville næppe kunne skrive en fornuftig dagsorden på basis af det forespørg-

[Morten Lange.]

selsooplæg, der er givet, og da debatten åbenbart skulle have en ende af denne type, har det ærede medlem hr. Niels Westerby skrevet et meget pænt og uskyldigt dagsordensforslag.

Det kunne man selvfølgelig godt stemme for, og jeg har også tænkt mig at anbefale medlemmerne at gøre det. Jeg vil dog spørge det ærede medlem hr. Niels Westerby, om han, hvis han får ordet igen, kunne tænke sig at stryge den sidste sætning. Det forekommer mig nemlig ikke at være helt rigtigt, at kulturministeren skal blande sig i revisionsdepartementets undersøgelser. Den højtærede minister er næppe revisor, og jeg tror, at revisionsdepartementerne i al almindelighed mener, at en sådan indblanding ikke er korrekt — men det skal såmænd ikke være noget hovedpunkt. Jeg vil ganske henstille til det ærede medlem selv at overveje, om han vil gøre sit dagsordensforslag bedre eller ej. Det er så uskyldigt et udslag af skrivekløe, at jeg da gerne skal stemme for det i alle tilfælde.

Iver Poulsen: Jeg skulle på min gruppes vegne tage stilling til det stillede dagsordensforslag. Nu har jeg såmænd ikke så stor forstand på dagsordensforslag, men jeg synes ligesom det ærede medlem hr. Morten Lange, at de to sidste sætninger er ganske overflødige. De kan måske kaldes en selvfølghed.

Endvidere har jeg det indtryk, at når man vedtager eller forkaster dagsordensforslag, så afsiger man enten en frifindelse eller en dom. Der synes imidlertid at være ret udbredt enighed om, at den kritik, der her er kommet frem, måske er en lille smule forhastet — det svarer ganske nøje til, hvad jeg sagde i mit indlæg: lad os nu give disse mennesker tid til at løse den opgave, de er sat til — og hvis man nu vedtager eller forkaster dette dagsordensforslag, har man efter vor opfattelse afsagt enten en dom eller en frikendelse. Vi vil ikke nogen af delene på dette tidlige tidspunkt og vil derfor simpelt hen undlade at stemme.

Poul Møller: Når jeg tager ordet, er det som statsrevisor — ikke som statsrevisorerens formand, for vi har ikke kunnet holde møde om denne sag.

Det er aldrig før i vor parlamentariske historie sket, at statsrevisorerens arbejde er blevet inddraget i en debat om et dagsordensforslag, og jeg henstiller derfor meget stærkt til forslagsstilleren at tage statsrevisorerens arbejde ud af dette dagsordensforslag. Vi har vore grundlovmæssige rettigheder, og det er ikke nødvendigt med en opfordring fra folketingets side til kulturministeren om at opfylde sine pligter i henhold til grundloven over for statsrevisorerne. Man tænke sig, at flertallet i denne sal i næste omgang, om en måned eller to, er uenigt med statsrevisorerne, som har truffet afgørelse om en undersøgelse af spørgsmål, som flertallet ikke ønsker. Skulle det så også kunne drages ind i en dagsordensdebat med den henstilling, at statsrevisorerne opgav den pågældende undersøgelse? Naturligvis ikke. Statsrevisorerne tilsigter her i huset at arbejde ud fra de forudsætninger, de er valgt på, på et strengt upolitisk grundlag at tage styrelser op efter de forslag, der fremsættes i statsrevisionen, til en kontrol og til en undersøgelse. Det er ikke noget, der skal gøres til genstand for dagsordensforslag.

Når resultatet af vort arbejde engang foreligger, bliver det tilstillet det høje folketing i en betænkning som sædvanlig, og så kan folketinget eller det udvalg, der bliver nedsat om statsrevisorerens betænkning, tage stilling til vor indstilling. Det er ikke noget, man skal have ind i dagsordensdebatter. Tingets flertal kan naturligvis principielt vedtage, hvad det vil, men jeg synes, jeg skylder tingets flertal at gøre opmærksom på, at det er en ny skik, man indfører — efter min mening en skik, som man ikke bør indføre, hvis man skal undgå, at statsrevisionen her i huset gøres til en kastebold mellem flertal og mindretal.

I øvrigt vil jeg sige — og her taler jeg ikke som statsrevisor — at jeg går ud fra, at dette dagsordensforslag kommer til afstemning her i eftermiddag. Når et flertal har ønsket at få et tillidsvotum, kan man naturligvis ikke udskyde afstemningen om et sådant tillidsvotum.

Niels Westerby: Fra alle sider er det under forhandlingerne her i tinget blevet tilkendegivet, at man senere ønskede en principiel debat om Danmarks radios og TVs stilling.

[Niels Westerby.]

Det er det, der i virkeligheden er det afgørende i denne debat, som, da den hviler på et ret tyndt grundlag, kun kan opfattes som en forprøve til en virkelig behandling af spørgsmålet omkring radio og TV. Jeg synes derfor, det var væsentligt, at vi som udgang på denne debat fik fastslået, at ministeren snarest muligt i folketinget giver en redegørelse for sit principielle syn på Danmarks radios stilling og vilkår. Det er det afgørende for mig ved formuleringen af det dagsordenforslag, jeg har stillet.

Samtidig synes jeg — det må jeg tilstå over for det ærede medlem hr. Thisted Knudsen — at den besvarelse, som den højtærede kulturminister i dag gav, var af en sådan art, at den sagligt set bør tages til efterretning.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen og til dels det ærede medlem hr. Poul Møller lægger noget andet i det sidste afsnit af dette dagsordenforslag, end jeg har tilsigtet. Jeg har ikke tilsigtet nogen som helst indblanding i statsrevisorernes virksomhed. Der står i det sidste afsnit: „støtte den undersøgelse, som statsrevisorerne har indledt over for statsradiofonien“. Det konstateres som en kendsgerning i den sidste linje af dagsordenforslaget, at undersøgelsen er indledt, og der er ikke tale om noget som helst indgreb over for statsrevisorernes virksomhed fra det høje tings side, hvis dette dagsordenforslag vedtages.

Det ærede medlem hr. Ninn-Hansen stiller et spørgsmål fra salen; det gør det ærede medlem hr. Poul Møller også. De spørger: hvad vil det sige, „støtte“? Det vil naturligvis sige — det er for så vidt en selvfølgelig at fastslå det — at den højtærede kulturminister — han er jo i kraft af sin stilling som kulturminister den øverste ansvarlige efter loven for de pågældende områder — på de måder, det er muligt, med oplysninger skal støtte den selvstændige virksomhed, som statsrevisorerne udøver. Andet og mere står der ikke i det. Hvis det er helt afgørende for det ærede

medlem hr. Ninn-Hansen og det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, for venstre og/eller de konservative, at denne sidste sætning er med, hvis de altså gerne vil have den strøget, ja, så vil jeg, da det naturligvis er det bedste, om vi her i det høje ting kan få bred tilslutning til en linje i spørgsmålet omkring Danmarks TV og radio, selvfølgelig ikke stædigt opretholde den sidste sætning. Jeg anser det for særdeles vigtigt, at der kan samles bred tilslutning til synspunkterne på dette område. Men hvis det er sådan, at der ikke kan samles bred tilslutning, så mener jeg trods alt, at det har en vis værdi at beholde den, og så tror jeg nok, man skal gøre det, især da den højtærede kulturminister jo ikke har noget derimod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Første næstformand (From): Jeg skal gerne over for det ærede medlem hr. Poul Møller gøre opmærksom på, at forretningsordenen ikke indeholder nogen bestemmelse, som hindrer, at en afstemning udskydes. Dette er i praksis også sket i flere tilfælde. Og da man har henstillet til mig, at denne afstemning udsættes til i morgen, skal jeg meddele tinget, at en sådan udsættelse vil finde sted.

Den næste sag på dagsordenen var:

Spørgsmål om meddelelse af orlov til folketingsmand Poul Schlüter.

Første næstformand (From): Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at den ønskede orlov meddeles. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik derefter til

Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for folketingsmand Poul Schlüter.

Første næstformand (From): Dersom ingen gør indsigelse, vil jeg betragte det som vedtaget, at stedfortræderen indkaldes. (Ophold). Det er vedtaget. Gårdejer Johannes Burgdorf vil herefter blive indkaldt som midlertidigt medlem af folketinget.

Den følgende sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til fredningsankencævnet for Jyllands amter (i stedet for Kristen Østergaard).

(Jfr. tidenden sp. 931).

Valgt blev: *Søren Jensen.*

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af 1 medlem til folketingets sukkerudvalg (i stedet for Carl Nielsen).

(Jfr. tidenden sp. 985).

Valgt blev: *Lysholt Hansen.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:

Forslag til lov om uddannelse af lærere til folkeskolen

og

forslag til lov om højere forberedelseseksamen.

Valgt blev: *Dupont, Lysholt Hansen, Poul Hansen (Grenå), Horn, Chr. Hougaard, Kaj Rasmussen, Karl Max Rasmussen, Astrid Skjoldbo, Poul Hartling, Robert Christensen, Holger Hansen, Skov Thulesen, Edv. Jensen, Lembourn, Ellen Strange Petersen, Helweg Petersen og Sigsgaard.*

Første næstformand (From): Medlem af folketinget Hindkjær Pedersen har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren tage initiativet til at rette på det forhold, at en sømand i visse tilfælde beskattes hårdere efter sømandsskatteloven, end han ville være blevet efter de almindelige beskatningsregler?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Medlem af folketinget Mads Eg Damgaard har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren tage initiativet til indførelse af stopforbud på hoved- og landeveje, i det mindste efter mørkets frembrud?“

Spørgsmålet vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommende spørgetid.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 11. november, kl. 13 med følgende dagsorden:

1) *Fortsættelse af:*

Forespørgsel til ministeren for kulturelle anliggender af Thisted Knudsen. (Afstemning).

2) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om vurdering og beskatning til staten af faste ejendomme.

3) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ejendomsskyld til staten.

4) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af visse regler om opkrævning m. v. af skatter og afgifter af fast ejendom.

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om beskatning til kommunerne af faste ejendomme.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om den amtskommunale beskatning.

Mødet hævet kl. 17⁵⁰.

22. møde.

Torsdag den 11. november kl. 13.

Formanden: I skrivelse af dags dato meddeler gårdejer Johannes Burgdorf, at han er villig til at indtræde som midlertidigt medlem af folketinget under den folketingsmand Poul Schlüter i perioden fra den 11. nov. til og med den 15. dec. d. å. tilståede orlov.

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til den ærede ordfører for udvalget til valgs prøvelse, for at hun kan gøre indstilling til tinget om godkendelse af et valg.

Ordføreren for udvalget til valgs prøvelse (Lis Groes): I skrivelse af 5. november d. å. anmodede folketingsmand Poul Schlüter om orlov i perioden fra 11. nov. til og med 15. dec. d. å. på grund af udsendelse i offentligt hverv, og i sit møde den 10. d. m. har det høje ting meddelt den ønskede orlov og vedtaget at indkalde stedfortræderen.

På den af indenrigsministeriet i medfør af valglovens § 50 udarbejdede liste findes som første stedfortræder for det konservative folkeparti i Haderslev m. fl. amters amtskreds opført gårdejer Johannes Burgdorf, der i skrivelse af dags dato har meddelt, at han er villig til midlertidigt at tage sæde i folketinget i anledning af den nævnte orlov.

Udvalget til valgs prøvelse har herefter holdt møde, og efter at have gennemgået stedfortræderlisten og de øvrige dokumenter indstiller udvalget enstemmigt, at gårdejer Johannes Burgdorf godkendes som midlertidigt medlem af folketinget i perioden fra den 11. nov. til og med den 15. dec. d. å. at regne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Udvalgets indstilling om godkendelse af gårdejer Johannes Burgdorf som midlertidigt medlem af folketinget fra den 11. november til og med den 15. december d. å. vedtoges enstemmigt med 143 stemmer.

Den første sag på dagsordenen var:

Fortsættelse af forespørgsel til ministeren for kulturelle anliggender af Thisted Knudsen. (Afstemning).

(Forhandlingen findes i tidenden sp. 1109).

Formanden: Fra statsrevisorerne har jeg i dag modtaget følgende erklæring med anmodning om at ville bringe den til tingets kundskab:

„Statsrevisorerne har i et i dag afholdt møde haft en principiel drøftelse i forbindelse med det af det ærede medlem hr. Niels Westerby stillede dagsordensforslag og er enige om inden afstemningen om forslaget at konstatere:

- 1) Statsrevisorernes kompetence er udtrykkeligt fastslået i grundlovens § 47, stk. 2; hvorefter statsrevisorerne kan fordrø sig alle fornødne aktstykker og oplysninger meddelt. Dette indebærer naturligvis en modsvarende pligt for såvel enhver minister som andre i statens tjeneste.
- 2) Den opgave, der af grundloven er pålagt statsrevisorerne, må udføres alene ud fra saglige hensyn, og den er og må være helt upolitisk.

På den givne anledning erklærer statsrevisorerne derfor, at vedtagelser i folketinget indeholdende påbud eller forbud i forbindelse med konkrete påtænkte eller iværksatte undersøgelser naturligvis ikke kan have nogen indflydelse på disses forløb.

Poul Møller, J. Kirkegaard,
Kristen Damsgaard, Peter Nielsen.“

Der foreligger hermed et nyt aktstykke i sagen, og jeg vil da finde det rimeligt, at der gives lejlighed til at genoptage forhandlingen. Såfremt der ikke fremkommer indsigelse fra tinget, betragter jeg forhandlingen som genoptaget. (Ophold). Den er genoptaget.

Niels Westerby: Det dagsordensforslag, som jeg fremsatte i det høje ting i går, indeholdt hverken efter sin ordlyd eller var tilsigtet at indeholde nogen som helst form for indblanding i statsrevisorernes virksomhed. Denne virksomhed er fastsat i grundloven, og det har naturligvis hverken ved dagsordenens indhold, dens formulering eller på nogen anden måde været tilsigtet at gribe ind i statsrevisorernes virksomhed.

Det, der er det centrale for mig i den foreslåede dagsorden, er simpelt hen, at jeg syntes, det var lidt for tyndt, at vi her i det høje ting nøjedes med at diskutere TV